

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) I.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-I

Farklılaştırılmış Öğretim

★ Arkadaşlar, 'Bu farklılaştırılmış öğretim nedir Hasan Hocam?' diye soracak olursanız kısaca derim ki:

Dayıların türlü türlü yapmış oldukları tanımlardan çıkan sonuca göre: Sınıftaki farklı özellikleri olan öğrenciler için öğretim sürecinin başından sonuna kadar türlü farklılaştırmalar yapmak. Zaten adı da buradan geliyor zağar. byhy 🙄

★ Farklılaştırılmış öğretimin dayanakları;

- 👉 Piaget'in bilişsel gelişim kuramı
- 👉 Vygotsky'nin yakınsal gelişim alanı
- 👉 Gardner'ın çoklu zekâ kuramı
- 👉 Beyin temelli öğretim araştırmaları
- 👉 Öğrenme stilleri

★ Bloom'un taksonomisi;

- 👉 HATırlama
- 👉 KAVrama
- 👉 UYGulama
- 👉 ANaliz
- 👉 SENntez
- 👉 DEğerlendirme

Altı üst düzey düşünme becerisi

Arkadaşlar,
Papalık açıklanmasını istemiyormuş ama Bloom emmimiz aslında gizli Müslümanmış. Baksanıza nasıl da subliminal mesaj vermiş:
HAKA UYAN SEN DE!
byhy 🙄

★ Farklılaştırmanın temel öğeleri;

- 👉 İçerik
- 👉 Süreç
- 👉 Ürün
- 👉 Öğrenme ortamı

★ Öğrencilerin bireysel farklılık alanları;

- 👉 Hazırbulunuşluk
- 👉 İlgi
- 👉 Öğrenme profilleri

Farklılaştırılmış Öğretimde Kullanılan Yöntem ve Teknikler

👉 **İstasyonlar:** Bir konunun farklı alt bölümleri ile ilgili istasyonlar oluşturulur. Hangi istasyona gidileceğini öğretmen veya öğrenci belirleyebilir.

👉 **Merkezler:** Kısmen istasyona benzer. İstasyondan ayrılan yönü; aynı konunun farklı yollarla öğretilmesi amaçlanır. Pratikte ilgi ve öğrenme olarak iki istasyon var.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) İ.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-2

👉 **Öğrenme Ajandaları:** Sınıftaki her öğrenciye genellikle iki haftada tamamlanacak farklı görevler verilir ve her öğrencinin ayrı ajandası bulunur.

👉 **Karmaşık Öğretim:** Birbirinden farklı öğrenci grupları için geliştirilmiş küçük grup uygulamasıdır. Öğrenciler birbirlerinin olumlu yönlerinin farkına varırlar.

👉 **Yörünge Çalışmaları:** Proje yönteminin bireysel uygulama şeklidir. Proje süresi 3-6 hafta, proje ile ilgili tüm kararlar öğrenciye aittir.

👉 **Giriş Noktaları:** Öğrencilere aynı anda farklı giriş noktalarından başlama imkânı sunulur. Giriş noktaları üstbilişsel öğrenme kuramına dayanmakta ve çoklu zeka kuramına göre tasarlanmaktadır.

👉 **Öğrenme Sözleşmesi:** Öğretmen-öğrenci arasında yapılan bir anlaşmadır.

👉 **Katlı Öğrenme:** Bireysel farklılıklara göre tasarımın içerik, öğretim süreci, öğretim ürünü ve ortam boyutları kademelendirilmektedir.

👉 **Grup Araştırmaları:** Öğretmen öğrencilere konu seçimi konusunda rehberlik eder ve ilgi alanlarına göre sınıfı gruplara ayırır.

*Arkadaşlar yöntem ve teknikleri hatırlamak için birer ikişer cümle ile açıkladım.
Bu nedenle sadece başlıklarını yazıp geçmek istemedim. byhy*

Değerlendirme Teknikleri

Öğretimin başında

👉 Köşe Kapmaca

👉 Evet-Hayır Kartları

👉 Kutu Yapma

Öğretim sürecinde

👉 Parmakla İşaretleme

👉 Yumruk Yapma

👉 Gerçekle Yüzleşme

Öğretim sonunda

👉 Sarmal Oluşturma

👉 Simit Tekniği

👉 Konuşma Halkası

👉 Döngüsel Yansıma

👉 Portfolyo

👉 **Köşe Kapmaca:** Sınıfın köşelerine “neredeyse hiç”, “bazen”, “sıklıkla” ve “kesinlikle” ifadeleri yazan kartlar yerleştirilir. Öğrencilerden bilgisini ifade eden köşeye gitmesi istenir. (Sonra da öğrencilerin hepsi ‘kesinlikle’ yazan köşeye hurra... byhy 🙌)

👉 **Kutu Yapma:** Öğrenci kağıda iç içe çizdiği iki kutudan dıştakine ‘Ne biliyorum?’, içtekine ‘Ne bilmeliyim?’ sorularını yazarak bu sorulara cevap aranır.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) İ.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-3

Evet-Hayır Kartları: Öğrenciler bir kart alarak bu kartın bir yüzüne “evet” diğer yüzüne “hayır” yazarlar. Öğretmenin sorusuna göre uygun olanı kaldırır.

Parmakla işaretleme:

- Çok şey biliyorum.
- Biraz bilgim var.
- Çok az bilgim var.

Yumruk Yapma:

- Birisine açıklayabilecek kadar iyi biliyorum.
- Yalnız başıma yapabilecek kadar biliyorum.
- Biraz yardıma ihtiyacım var.
- Daha fazla pratik yapmaya ihtiyacım var.
- Henüz öğrenmenin başındayım.

Gerçekle Yüzleşme: Öğrencilere 3 adet kart dağıtılır. Bu kartlara mutlu, sakin ve üzüntülü üç adet yüz resmi çizilir. Duygularıyla cevaplanabilecek durumlarda kullanılır.

Sarmal Oluşturma: Öğrenciler sorulan soruları kağıt üzerinde cevaplarlar. Daire oluşturularak ve söz hakkı alarak yazdıklarını okurlar.

Simit Tekniği: Tahtaya çizilen simidin dışına ‘Öğreniyorum’, içine ‘Biliyorum’ yazılarak öğrencilerin konu hakkında bildikleri sorulup ilgili yere not edilir.

Konuşma Halkası: Öğrencilerden üçer kişilik gruplar oluşturulur. Gruplara A,B,C şeklinde isimler verilir. Bir grup konu ile ilgili konuşur. İşaret verilince diğer grup konuşur. (*Öğrenciler saçmalamaya başlayana kadar devam edilir. byhy 🙏*)

Döngüsel yansıma: Sınıfın farklı yerlerine üzerine konuların yazılı olduğu kâğıtlar asılır. Öğrenciler küçük gruplara ayrılarak köşelere giderler ve burada bulunan kâğıtlara konu hakkındaki düşüncelerini yazarlar. İşaret verilince diğer köşeye giderler.

Portfolyo: Dâhil edilen ürünleri tanımlamak için kullanılan renkli noktalar;

- Kırmızı nokta: Öğrenci tarafından seçilen ürünler
- Sarı nokta: Öğretmen tarafından seçilen ürünler
- Yeşil nokta: Öğretmen ve öğrenci birlikte seçilen ürünler

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) I.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-4

Ders Tasarım Örneği

- ★ KWL Etkinlik Formu: Ne biliyorum? Ne öğrenmek istiyorum? Ne Öğrendim? } Ders başında
} Ders sonunda

★ Farklılaştırılmış öğretimde, öğretmenlerin öğrenci çeşitliliğine yanıt olarak değiştirebilecekleri dört sınıf unsuru;

- İçerik, Süreç, Ürün, Öğrenme ortamı
(Arkadaşlar, ikidir yazıp durun. Burdan soru gelecek. Demedi demeyin gari. byhy 😊)

★ Farklılaştırılmış bir sınıfta öğretmenlerin öğrencilerine iletmeleri beklenen belirli mesajlar:

Davet mesajı: Burada olmanızdan memnunum ve elimden geleni yapmak istiyorum.

Yatırım mesajı: Bu sınıfta ve dünyada önemli olduğunuzdan, olabildiğince hızlı ve çok büyümenize yardımcı olmak için çok çalışacağım.

Kalıcılık mesajı: Her zaman ilk denemenizde her şeyi doğru yapamayabilirsiniz. Sizden asla vazgeçmeyeceğim.

Fırsat mesajı: Gençsiniz ve dünyada var olan olasılıkları yeni öğreniyorsunuz. Sizlere fırsatlar sunmak istiyorum.

Düşünme mesajı: Sizi dinleyeceğim, sizden öğreneceğim, sizi sınıfımızda çalışırken gözlemleyeceğim. İşimi ve sizin için nasıl çalıştığımı mümkün olduğunca sık düşüneceğim.

★ Ödülleri kullanmanın beş işlevsel alternatifi;

- Tehdidi ortadan kaldırmak
- Güçlü bir olumlu iklim yaratmak
- Geri bildirim artırmak
- Hedefleri belirlemek
- Olumlu duyguları harekete geçirmek.

Öğretmenim bu sene 100 alana hediye yok mu?

Yok evladım. 100 alamazsan sana kızan bir baba tehdidin vardı. Onu ortadan kaldırdım rahat ol.

byhy

★ Genel olarak bir program, birbiriyle sıkı ilişkili dört öge üzerine kuruludur;

- Amaç/hedef (niçin),
- İçerik (ne),
- Öğretme-öğrenme süreci (nasıl) ve
- Ölçme ve değerlendirme (ne kadar)

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) I.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-5

Program Türleri

- ★ Sönmez ve Alacapınar'a göre:
- 👉 Resmî yetişek,
 - 👉 Örtük yetişek,
 - 👉 Karşıt yetişek,
 - 👉 Ek yetişek.

- 👉 **Resmi Program:** Devlet tarafından hazırlanıp yürütülen program.
- 👉 **Uygulamadaki Program:** Uygulanan, dolaylı, işevuruk, gerçekleşen program.
- 👉 **Test Edilen Program:** Sınavlarda ölçülen öğrenmeleri kapsayan program.
- 👉 **Örtük Program:** Gizli, saklanan, informal program.
- 👉 **İhmal Edilen Program:** Resmi programda yer almasına rağmen göz ardı edil.
- 👉 **Ekstra Program:** Okul dışı etkinlik ve deneyimleri kapsayan program.
- 👉 **Desteklenen Program:** Sağlanan kaynakları (kitap, süre vs.) içeren program.
- 👉 **Önerilen Program:** Bilim insanları ya da meslek kuruluşl. haz. program.
- 👉 **Karşıt Program:** Resmi programa tamamen karşı program. (Anarşist. byhy 😊)

Program Geliştirme Süreci

- ★ Program geliştirme süreci;
- 👉 Planlama,
 - 👉 Tasarlama,
 - 👉 Deneme,
 - 👉 Değerlendirme
 - 👉 Programa süreklilik kazandırma

Program Değerlendirmenin Amacı ve İşlevi

★ Barnes'e göre yanıt aranması gereken sorular vardı arkadaşlar '5N1K oldu.' demiştik hani? Ne değerlendirilecek.... şeklinde 6 soru. Uzatmayalım işte anladınız siz. byhy 😊

- ★ Sürecin sonunda alınan karar, programın;
- 👉 olduğu gibi sürdürülmesine,
 - 👉 geliştirilmesine ya da
 - 👉 sonlandırılmasına karar vermede kritik bir öneme sahiptir.

Program Değerlendirme

- ★ Yüksel ve Sağlam'a göre üç aşama;
- 👉 Planlama
 - 👉 Uygulama
 - 👉 Değerlendirme

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) I.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-6

Program Değerlendirme Türleri

- ★ Değerlendirme biçimine göre:
 - 👉 Formal (sistematik)
 - 👉 Informal (sistematik olmayan)
- ★ Değerlendirme amacına göre:
 - 👉 Biçimlendirici (programın ilk aşamalarında)
 - 👉 Toplam (programın uygulanmasından sonra)
- ★ **Kirkpatrick**; toplam değerlendirmenin sonuçlar açısından dört düzeyi:
 - 👉 Tepkiler
 - 👉 Öğrenme
 - 👉 Transfer etme
 - 👉 Sonuçlar

Program Değerlendirme Yaklaşımları

- 👉 Hedefe dayalı değerlendirme
- 👉 Yönetime dayalı değerlendirme
- 👉 Uzman odaklı değerlendirme
- 👉 Tüketici/yararlanıcı odaklı değerlendirme
- 👉 Katılımcı odaklı değerlendirme

Arkadaşlar,
Bu başlıktan soru gelirse
muhtemelen yoruma dayalı olur
ve kolaylıkla yaparız.
byhy

Kavram Nedir?

- ★ Kavramların beş özelliği:
 - 👉 Öğrenilebilirlik
 - 👉 Kullanılabilirlik
 - 👉 Açıklık
 - 👉 Genellik
 - 👉 Güçlülük
- ★ Kavram geliştirme sürecinde yaklaşımlar;
 - 👉 Genelleme
 - 👉 Ayrım
 - 👉 Tümevarım
 - 👉 Tanımlama
 - 👉 Tümdengelim

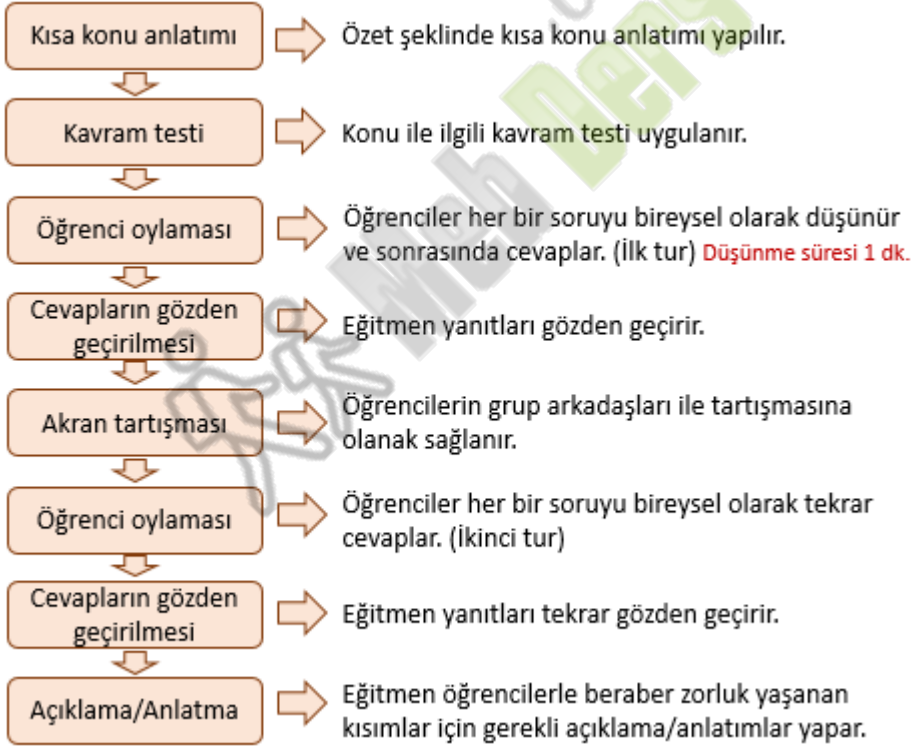
ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) İ.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-7

Kavram Öğretimi

- ★ Kavram öğretimi ve kavram yanılgıları tespitinde kullanılacak araçlar:
 - 👉 Kavram haritaları (bilgiyi organize edip görsel bir şekilde sunma)
 - 👉 Zihin haritaları (olayların, fikirlerin sistematik gösterilişi)
 - 👉 V-Diyagram (teorik-uygulama arası bağlantı kurma)
 - 👉 Kavram karikatürleri (kavramı karikatürle anlatma)
 - 👉 Metaforlar ve analojiler
 - 👉 İki/üç aşamalı testler

Akran Öğrenimi

★ Arkadaşlar bu akış şeması önemli olduğu için kısaltma yapmadım. Azıcık küçülttüm sadece. Sorular buradan bak. Sonra demedi demeyin. byhy 😊

- ★ Öğrencilerden gelen **yanıtların alınma yöntemleri**:
 - 👉 **El kaldırma**: En kolay ve kısa sürede yapılabilecek yöntemdir.
 - 👉 **Flaş kartlar**: Farklı renk ve formlarda A, B, C gibi kartlar
 - 👉 **Taramaformları**: Büyük gruplarda tercih edilebilir.
 - 👉 **Clickers**: Teknolojik bir uygulamadır. Bunun için ayrıca bir uygulama aparatı gerekir.
 - 👉 **Çevrim içi yanıt sistemleri**: Günümüz web 2.0 araçları yardımıyla rahat bir şekilde kullanılabilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) I.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-8

Okul Dışı Öğrenme

★ Okul dışı öğrenme ile alakalı olabilecek öğrenme türleri;

Formal Öğrenme	Non-Formal Öğrenme	İnformal Öğrenme
Genellikle <u>okulda</u>	<u>Okul dışı</u> kurumlarda	<u>Her yerde</u>
Motivasyon genellikle <u>dışsal</u>	Motivasyon <u>dışsal</u> olabilir ama genel anlamda <u>içsel</u>	Temelde <u>içsel</u> motivasyon
<u>Yapılandırılmış</u>	<u>Yapılandırılmış</u>	Yapılandırılmamış
<u>Zorunlu</u>	<u>Genellikle gönüllü</u>	<u>Gönüllü</u>
<u>Öğretmen liderliğinde</u>	<u>Rehber yada öğretmen</u> liderliğinde	<u>Genellikle öğrenenin</u> öncülüğünde
Öğrenme <u>değerlendirilir</u>	Öğrenme genellikle <u>değerlendirilmez</u>	Öğrenme <u>değerlendirilmez</u>
<u>Ardışık</u>	<u>Genellikle ardışık değil</u>	Ardışık <u>değil</u>
Genellikle önceden <u>planlanmış</u>	Genellikle önceden <u>planlanmış</u>	<u>Kendiliğinden</u>

★ Okul dışı öğrenme etkinlikleri hazırlanırken içerik-yöntem-ortam ilişkisine dikkat etmek gerekir.

★ Okul dışı öğrenme sonrası ölçme-değerlendirme araçları;

- 👉 Kavram haritaları
- 👉 Zihin haritaları
- 👉 Etkinlik sonrası değerlendirme
- 👉 Metin çözümlemesi
- 👉 Bulmacalar
- 👉 Gazete/poster/broşür hazırlama
- 👉 Fotoğraf sergisi
- 👉 Kompozisyon/mektup yazma

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) I.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-9

Etkili Geri Bildirim Sürecinde WEB 2.0 Araçları

Kahoot: Kahoot ile öğrencilere anlık geri bildirim verilebilmektedir.

Formative: Formative ile öğrencilere anlık geri bildirim verilebilir, onlar ile etkileşime girilerek yanıtları görülebilir ve ayrıntılı geri bildirimler düzenlenebilir.

Socrative: Socrative'de öğrencilere yönelik çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve kısa cevaplı sorular hazırlanabilir, öğrencilere anında onaylayıcı ya da detaylı geri bildirimler verilebilir.

Edmodo: Edmodo, sanal sınıf uygulaması ile öğretmen ve akran geri bildirimine imkân sağlar. Program arayüzünde video linkleri paylaşılabilir, tartışma forumları açılabilir, öğrencilere ödevler verilebilir, anlık ve gecikmeli geri bildirimler düzenlenebilir.

Google drive: Google drive üzerinde ortak dokümanlar oluşturulabilir. Dokümanlar üzerinde değişiklikler yapabilir ve kendi görüşlerine göre dokümanı düzenleyebilirler.

Öğrenme Kavramı

★ **Öğrenme:** Bireyin davranışında ya da bireyin bir davranışı gösterme yeterliliğinde yaşantısı yoluyla meydana gelen kalıcı izli değişimdir.

Davranışı gösterme yeterliliği → Neyi? } Sorulara cevap
Yaşantısı yoluyla → Nasıl? } aranır.
Kalıcı izli → Ölçütü hakkında vurgu

★ Refleksin özellikleri;

- ☞ Doğuştan getirilmiştir.
- ☞ Belli bir uyarıcısı vardır.
- ☞ Belli bir davranıştır.
- ☞ Basit bir davranıştır.
- ☞ Organizmanın biyolojik donanımında yer alır.

★ Bir davranışın içgüdü sayılabilmesi için şunlar gereklidir:

- ☞ Doğuştan gelmesi,
- ☞ Bir türün tüm üyelerinde bulunması,
- ☞ Başka türlerde aynı biçimde bulunmaması,
- ☞ Karmaşık bir davranış örüntüsü olması,
- ☞ Belli bir biyolojik gereksinim ile ortaya çıkmamış olması

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) I.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-10

Öğrenme için temel ilkeler;

Öğrenme hedefe yöneliktir.

Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır.

Öğrenme bilginin örgütlenmesidir.

Öğrenme doğrusal olmayan fazlar hâlinde gerçekleşir.

Öğrenme gelişimden etkilenir.

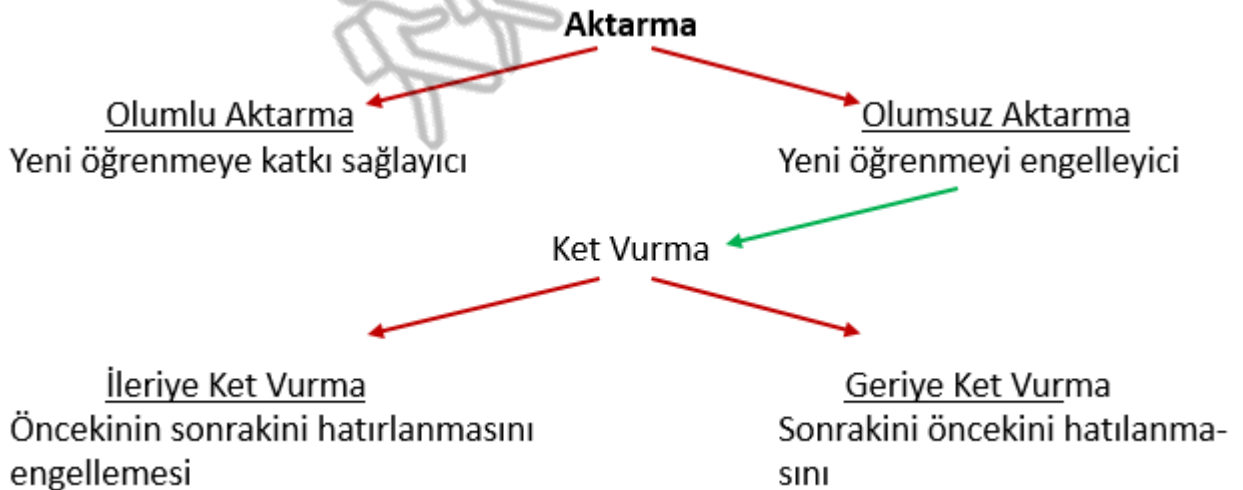

Öğrenme stratejiktir.

Öğrenmeyi doğrudan etkileyen faktörler üç gruba ayrılarak incelenebilir:

Öğrenen Kaynaklı	Öğrenme Yöntemi Kaynaklı	Öğrenme Malzemesi Kaynaklı
Türe özgü hazır oluş	Öğrenmeye ayrılan zaman	Algısal ayırt edilebilirlik
Olgunlaşma	Öğrenilen konunun yapısı	Anlamsal çağrışım
Genel uyarılmışlık hâli	Öğrencinin aktif katılımı	Kavramsal gruplandırma
Eski yaşantıların aktarılması	Geri bildirim	
Güdü(Motivasyon)		
Dikkat		

Güdülemede 4 önemli kavram;

İhtiyaçlar,

Değerler,

Amaçlar veya niyetler,

Duygular.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) I.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-II

Öğrenme için temel ilkeler;

Öğrenme hedefe yöneliktir.

Öğrenme ön bilgi ile yeni bilgi arasında bağ kurmaktır.

Öğrenme bilginin örgütlenmesidir.

Öğrenme doğrusal olmayan fazlar hâlinde gerçekleşir.

Öğrenme gelişimden etkilenir.

Öğrenme stratejiktir.

Öğrencinin bir öğrenme durumunda “pasif” olmasından “aktif” olmasına doğru giden süreç dinleme(pasif)-okuma-yazma-anlatma(aktif) şeklinde oluşmaktadır.

Öğrenme artar

Demek ki biz;

ÖBA videolarını izlerken en pasif durumdaydık.

PDF-özet okuduk,

izlerken/okurken not aldık(yazdık),

Bir de bunları evde çoluğa çocuğa deli gibi anlattıysak,

aktif öğrenme tamamdır. byhy 🙌

Öğretim Stratejileri

Sunuş Yoluyla Öğretim
(Anlamlı Öğrenme)
(Ausubel)

Buluş Yoluyla Öğretim
(Örnek Kural)
(Bruner)

Araştırma-İnceleme
Yoluyla Öğretim
(Dewey)

Tam Öğrenme
Stratejisi
(Bloom)

Öğretmen merkezli	Öğrenci merkezli	Öğrenci merkezli	Ünite ünite ilerleme
Tümdengelim	Tümevarım	Tümevarım ve tümdengelim	Öğrenemeyen öğrenci yoktur...
Az zamanda çok bilgi	Sezgisel düşünme	Üst düzey zihinsel stratejileri gelişt. etk.	
Örgütleyici-organize ediciler	Öğrenme güdüsünü artırma	Öğrenci etkinliкл. dayalı probl. çözm.	

Tam öğrenmenin 3 ögesi (değişkeni) vardır:

Öğrenci nitelikleri,

Öğretim hizmetinin niteliği,

Öğrenme ürünleri.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) I.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-12

Eğitimde Güncel Yaklaşımlar

Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı (Piaget, Vygotsky, Dewey, Gestalt, Bruner)

★ Bireyin bilgiyi yapılandırmasına, oluşturmasına, yorumlama ve geliştirmesine fırsat vermesidir.

★ Yapılandırmacı öğrenme kuramı üç temel grupta ele alınabilir;

Bilişsel yapılandırmacılık (Piaget): Öğrenme zihinsel yapıda meydana gelen denge (özümseme, uyumsama) süreçlerinden oluşur. Denge (Zihin)

Sosyal yapılandırmacılık (Vygotsky): Öğrenme, çocuğun çevre ile etkileşime geçmesiyle oluşur. Öğrenme diğer bireylerle paylaşılan etkinlikler sırasında oluşur. Merak (Çevre)

Radikal Yapılandırmacılık (Von Glasersfeld): Bilginin sadece birey tarafından oluşabileceğini savunur.

Proje Tabanlı Öğretim Yaklaşımı (J.Dewey, Kilpatric, Bruner)

★ Bilimsel düşünmenin adımlarını öğretmek, öğrencilerin ilgilendikleri bir konuda araştırma yapmalarını, sonuçlarını bir raporla düzenlemelerini ve sınıfta ya da yarışmada sunmalarını amaçlar.

★ Sonunda mutlaka bir iş, ürün, performans (proje) ortaya konmalıdır.

Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımı (J.Dewey)

★ İşlem Basamakları:

- 👉 Problemi hissetme
- 👉 Problemi tanımlama
- 👉 Probleme ilgili bilgilerin toplanması
- 👉 Probleme ilgili hipotezler kurma
- 👉 Veri toplama (problem çözümü için)
- 👉 Hipotezleri test etme (Doğru-yanlış)
- 👉 Problemin çözümü
- 👉 Sonucu raporlaştırma

Önceki konudaki
Araştırma-İnceleme
Yoluyla Öğretim Stratejisi
uygulama basamakları ile
bire bir aynı.

Beyin Temelli Öğrenme Yaklaşımı (Nörofizyolojik)(Hebb, Caine Caine)

★ Gerçek problemlerin çözümüyle en iyi öğrenmenin olacağını ve öğrencinin öğrenme sürecine etkin katılımının sağlanması gerektiğini savunur.

★ Öğretmen ise rehber rolündedir.

★ Yaparak-yaşayarak öğrenmeyi savunur.

★ Öğrenme 5 duyu organına hitap etmelidir, temeli budur.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) I.BÖLÜM: ÖĞRENME ÖĞRETME SÜREÇLERİ-13

Harmanlanmış Öğrenme

Etkileşimli bir deneyimdir.

Öğrenciler, her biri belirli bir öğrenme stiline uyacak şekilde tasarlanmış çeşitli içerik ortamları aracılığıyla çevrim içi pratik yaparak çevrim dışı dersleri pekiştirir.

Yaşam Boyu Öğrenme Yaklaşımı

Örgün eğitim ve yaygın eğitimin birleştirilmesidir.

Temel ilkesi, bilinçli ve amaçlı olarak yaşam boyunca öğrenmeye devam etmektir.

İşbirlikli Öğrenme Yaklaşımı (J.Dewey)

Öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda 2-6 kişilik küçük gruplar hâlinde birbirinin öğrenmesine yardım ederek çalışmalarına dayalı bir yaklaşımdır.

"Birimiz hepimiz, hepimiz birimiz için" anlayışı hâkimdir.

Öğretim İlkeleri

1. Hedefe (Amaca) Uygunluk İlkesi
2. Öğrenciye Görelik İlkesi
3. Öğrenci Düzeyine Uygunluk İlkesi
4. Hayatilik İlkesi (Yaşama Yakınlık, İşevurukluk)
5. Transfer İlkesi
6. Yaparak Yaşayarak Öğrenme (Uygulanabilirlik, Aktivite)
7. Ekonomiklik İlkesi
8. Aktüalite (Güncellik) İlkesi
9. Açıklık (Ayanilik) İlkesi
10. Somuttan Soyuta İlkesi
11. Bilinenden Bilinmeyene İlkesi
12. Yakından Uzağa İlkesi
13. Basitten Karmaşığa İlkesi
14. Bütünlük İlkesi
15. Anlamlılık
16. Tümdengelim
17. Sosyallik İlkesi

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 2.BÖLÜM: ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-İ

Eğitim Sisteminde Ölçme ve Değerlendirmenin Yeri

Eğitim sisteminin hedefleri:

Uzak hedefler: Devletlerin hedefleridir.

Genel hedefler: Daha işevuruk hedeflerdir. Kurumların hedefleridir.

Özel hedefler: Dersin hedefleridir, bir dersin kazanımlarını kapsar.

Eğitim sisteminin öğeleri:

Girdi,

Süreç

Çıktı

Tablo: Değişen üretim paradigmasının eğitime yansıması;

Sanayi Paradigması	Bilgi ve İletişim Teknolojisi Paradigması
Sınıflarda eğitim	Bireysel araştırma
Pasif öğrenme	Yaparak-yaşayarak öğrenme
Bireysel çalışma	Grupla çalışma
Her şeyi bilen öğretmen	Rehberlik eden öğretmen
Sabit içerik	Esnek içerik
Homojen	Heterojen

Arkadaşlar, bir tablo daha vardı. Üretim paradigması diye. Bu tablo daha önemli diye onu koymadım. Bilgilerinize sunarım. byhy

Dünya Ekonomik Forumuna göre 2025 yılında çalışanların sahip olması gereken 10 temel beceri:

Analitik düşünme ve yenilik/yaraticılık

Etkin öğrenme ve öğrenme stratejileri

Karmaşık problem çözme

Eleştirel düşünme ve analiz

Yaraticılık, orijinallik

Liderlik ve sosyal etki

Teknoloji kullanımı

Yok arkadaşım yok.
Özette de yazdım. 10
beceri 7 maddede
sıralanmış. Hangilerini
bölüp de 10'a çıkarayım
bilemedim.
byhy

Değerlendirme basamakları:

a. Ölçme ⇒ Ölçme sonucu (ölçüm)

b. Ölçüt

c. Karar

Ölçme Türleri

Doğrudan Ölçme (Temel Ölçme): Doğrudan gözlemlenerek.

Dolaylı Ölçme (Göstereyle Ölçme): Göstergesi olan davranışlarla.

Türetilmiş Ölçme: Farklı iki ya da daha fazla özellik arası matematiksel bağ.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 2.BÖLÜM: ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-2

Bir Ölçme Aracında Bulunması Gereken Psikometrik Nitelikler:

👉 **Geçerlilik:** Ölçmek istenilen özelliğın, başka özelliklerle karıştırılmadan, doğru ve tam olarak ölçülebilmesidir.

👉 **Güvenilirlik:** Ölçme işleminden elde edilen puanların tesadüfi hatalardan arınık olma derecesidir.

👉 **Kullanışlılık:** Ölçme aracının geliştirilmesinin, uygulanmasının ve puanlanmasının kolay ve ekonomik olması ile ilgilidir.

Hata Türleri

👉 **Sabit Hata:** Miktarı ölçmeden ölçmeye değışmeyen, diğeri bir deyişle her ölçme işlemine aynı miktarda karışan hatalardır.

👉 **Sistemik Hata:** Ölçülen büyükluğey, öğretime ya da ölçme koşullarına göre miktarı değışen hatalardır.

👉 **Tesadüfi (Rastlantısal) Hata:** Şansla ortaya çıkan ne yönde ve ne ölçüde karıştığı genellikle bilinemeyen hatalardır.

*Hatasız kul olmaz be hocam.
Hataları çok da şaapmamak lazım.*

byhy 🙄

★ **Geçerlilik, güvenilirlik ve hata ilişkisi:**

👉 **Geçerlilik tüm** hata kaynaklarından etkilenirken klasik test kuramına göre güvenilirlik yalnızca tesadüfi hatalardan etkilenir.

★ **Korelasyon (co-relation),** en az iki değışken arasında karşılıklı bir ilişki bulunup bulunmadığı, eğer ilişki varsa bu ilişkinin yönü ve miktarı hakkında bilgi veren istatistik bir tekniktir. “r” ile sembolize edilir.

(100 negatif, 100 pozitif, bir de sıfır(0)'ı ekle, alın size 201 birimlik bir skala. byhy 😊)

±1 ⇒ mükemmel korelasyon,

1 ⇒ mükemmel doğru orantılı ilişki,

-1 ⇒ mükemmel ters orantılı ilişki,

0 ⇒ iki değışken arasında sistemik bir ilişkinin olmadığı anlamındadır.

★ Geçerlik sorgulama

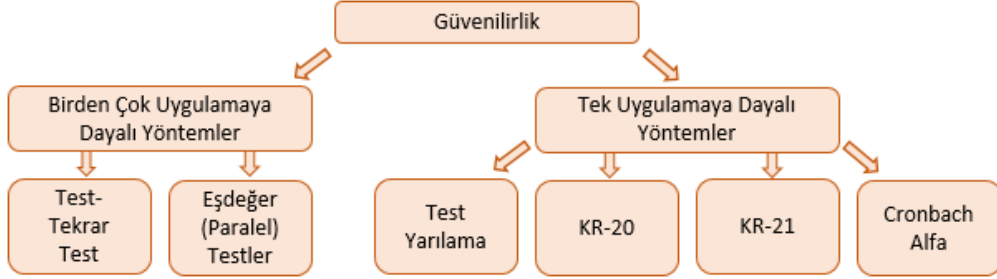
UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 2.BÖLÜM: ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-3

★ **Güvenilirlik:** Güvenilir bir ölçme aracı, aynı özellikle ilgili olarak arka arkaya yapılan ölçmelerde yaklaşık olarak aynı sayısal sonucu verir.

👉 **Güvenilirlik kestirim yöntemleri:**

👉 **Test-Tekrar Test:** Bir test, aynı gruba, belli bir zaman aralığıyla iki kez uygulanır.

👉 **Test Yarılama(Eşdeğer Yarılar/İki Yarı Güvenilirliği):** Uygulanmış bir test iki eşdeğer yarıya bölünür ve bireylerin iki yarıdan aldıkları puanlar arasındaki tutarlılık incelenir.

👉 **Kuder-Richardson 20 ve 21:** Testin kendi içinde tutarlı bir bütün oluşturup oluşturmadığı ile ilgili bilgi verir. Puanlamanın kategorik olduğu ölçme araçları için uygundur.

👉 **Cronbach Alfa:** Eğer ölçme aracının puanlaması çok kategorili ise KR-20 ile aynı mantık üzerine kurulu Cronbach alfa hesaplanır.

👉 Bir testin farklı kişiler tarafından puanlanması ya da aynı kişinin farklı zamanlarda verdiği puanlar arasındaki tutarlılığa **puanlama güvenilirliği** adı verilir.

Test Türleri

Testi Alan Kişi Sayısına Göre	Testin Uygulanış Süresine Göre	Testin Ölçtüğü Niteliğe Göre	Değerlendirme Yaklaşımına Göre	Hazırlanış Biçimine Göre	Veri Toplama Tekniğine Göre
Bireysel	Sürelili	Hız testleri	Objektif	Standart	Performans
Grup	Süresiz	Güç testleri	Subjektif	Öğretmen yapımı	Kâğıt-kalem

Arkadaşlar,
Tablo uzun, buraya sığmayacak diye diğer sayfaya geçtim.
Bilgilerinize sunarım.

byhy

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 2.BÖLÜM: ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-4

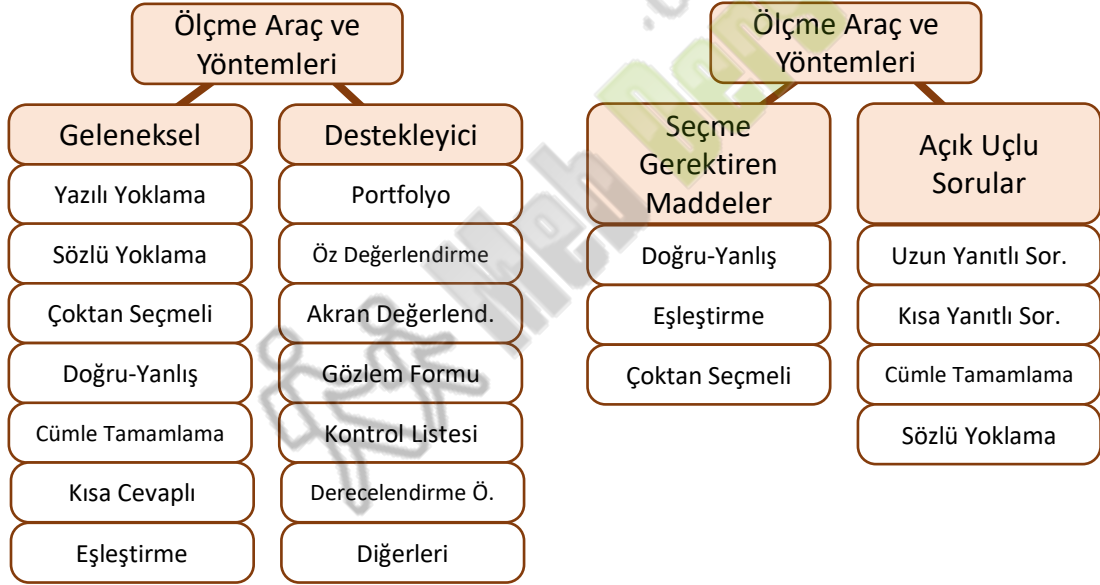
Test Geliştirme

Test geliştirmenin işlem basamakları:

- Amacın belirlenmesi,
- Kapsamın belirlenmesi ve belirtke tablosunun oluşturulması,
- Denemelik maddelerin / soruların yazılması,
- Maddelerin / soruların gözden geçirilmesi (redaksiyon),
- Denemelik test formunun hazırlanması,
- Testin uygulanması,
- Test ve madde istatistiklerinin hesaplanması,
- Seçilen maddelerden oluşan nihai formun oluşturulması.

Başarının Ölçülmesinde Yöntemler

Arkadaşlar,

Bunlar bildiğimiz şeyler diye her birini detaylı olarak tekrar eklemek istemedim.

Dileyen PDF'den veya özetlerimizden detaylarına ulaşabilir.

byhy

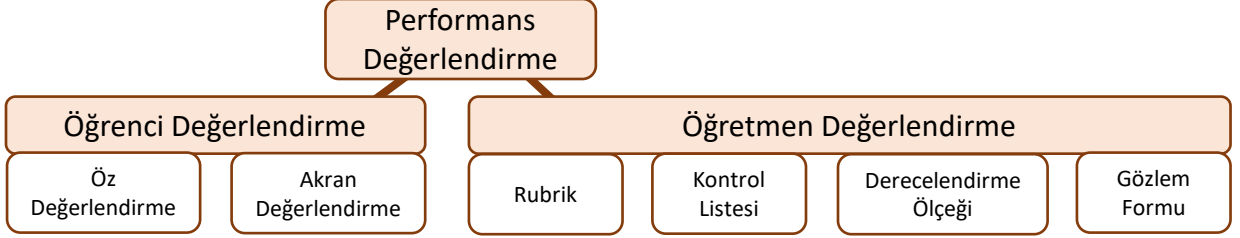

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 2.BÖLÜM: ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-5

Performans Değerlendirme

Geleneksel ve Destekleyici Yöntemlerin Karşılaştırılması

Geleneksel Yöntemler	Destekleyici Yöntemler
<u>Ürün</u> değerlendirilir.	<u>Süreç ve ürün</u> birlikte değerlendirilir.
Öğrencinin <u>ulaştığı</u> noktanın tespiti önemlidir.	<u>Ne öğrendikleri</u> yanında, öğrendiklerini <u>nasıl kullandıklarıyla</u> ilgilenilir.
Essay dışında genellikle <u>üst düzey düşünme becerilerinin</u> değerlendirilmesinde <u>yetersizdir</u> .	<u>Üst düzey bilişsel düşünme becerilerine odaklanır</u> .
<u>Değerlendirme öğrenmeden ayırır</u> .	Değerlendirme öğrenmeyle <u>bütünleşmiştir</u> .
Bireyden ziyade <u>gruba odaklıdır</u> .	<u>Odak</u> noktası gruptan ziyade <u>bireydir</u> .
Başarının <u>bireyler arası değerlendirilmesine</u> odaklıdır.	Öğrencinin <u>bireysel olarak gelişimine</u> odaklıdır.
<u>Geçerlilik ve güvenilirlik kontrolü</u> daha <u>kolaydır</u> .	<u>Geçerlilik ve güvenilirlik problemi olabilir</u> .

Test İstatistikleri

★ Ölçme işlemi sonucunda bireylerin toplam puanları üzerinden hesaplanan istatistiklerdir.

Eğitimde en sık kullanılan istatistikler;

Merkezî eğilim ölçüleri (Aritmetik Ort., medyan (ortanca) ve mod),

Değişkenlik ölçüleri (Ranj (dizi geniş.), varyans, standart sap. ve çeyrek sap.),

Dağılım özellikleri (Genellikle histogramlar ya da çizgi grafikleri ile gösterilir.),

Standart puanlar vb.dir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 2.BÖLÜM: ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-6

Madde İstatistikleri:

★ Ölçme işlemi sonucunda bireylerin madde puanları üzerinden hesaplanan istatistiklerdir.

👉 Eğitimde en sık kullanılan istatistikler;

👉 Madde güçlük indeksi (Maddenin zor mu, orta mı, kolay mı olduğunu göst.),

👉 Madde ayırt edicilik indeksi (Maddenin bilenle bilmeyeni ayırt edip edemediğine ilişkin ist.)

👉 Madde güvenilirliği vb.dir.

Uluslararası Eğitim Araştırmaları

★ Uluslararası eğitim araştırmalarında üç ana alan; 👉 Matematik,

👉 Fen

👉 Okuma becerileri

	PISA	TIMSS	PIRLS
Geliştiren	OECD	IEA	IEA
Alan	Okuma-Mat-Fen = (Döngü sırasına göre)	Mat-Fen	Okuma +
Hedef Grup	15 yaş	-	-
Hedef Sınıf	8, 9, 10	4, 8	?
Uygulama Periyodu	3 Yıl	4 Yıl	5 Yıl
İlk Döngü Yılı	2000	1995	TR'de 2001
İlk Döngü Alanı	Okuma	Mat-Fen	Okuma
Son Döngü Yılı	2018	2019	2021
Son Döngü Alanı	Okuma	Mat-Fen	Okuma

Arkadaşlar,

PISA 3'er yıllık döngülerle uygulanıyor ya. Aslında 2018'den sonra 2021 yılında da uygulandı. Ancak sonuçlar henüz yayınlanmadığı için sanırım PDF'de 2018'e yönelik analiz bilgileri yer alıyor. Ayrıca PIRLS'de 2021'de uygulandı ve sonuçlar nasip kısmetse bu yıl (2022) açıklanacakmış.

byhy

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 2.BÖLÜM: ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME-7

OECD Sosyal ve Duygusal Beceriler Araştırması

★ Tüm dünyada sosyal ve duygusal becerilerin önemi ile birlikte eğitim sistemlerindeki ağırlığının artmasıyla beraber 2017 yılında OECD tamamen sosyal ve duygusal beceriler odaklı yeni bir araştırma başlatmıştır.

👉 Ölçümler, dünyanın farklı bölgelerinde kabul gören beş faktörlü kurama dayalı olarak (Big five modeli) yapılmaktadır:

Açık Fikirlilik	İş Birliği	Duygu Düzenleme	Görev Performansı	Başkalarıyla Etkileşim	Bileşik Beceriler
Yaratıcılık	Empati	İyimserlik	Sebat	Sosyallik	Başarma Motivasyonu
Hoşgörü	İşbirliği	Strese dayanıklılık	Öz denetim	Girişkenlik	Öz Yeterlilik
Merak	Güven	Duygu düzenleme	Sorumluluk	Enerji	

★ Bu çalışmaya katılan ülkeler ve şehirler şu şekildedir:

- 👉 Kanada (Ottawa),
- 👉 Kolombiya (Manizales ve Bogota),
- 👉 Finlandiya (Helsinki),
- 👉 Rusya Federasyonu (Moskova),
- 👉 Çin Halk Cumhuriyeti (Suzhou),
- 👉 Portekiz (Sintra),
- 👉 Türkiye (İstanbul),
- 👉 ABD (Houston),
- 👉 Güney Kore (Daegu),

Ben bu yaz nerdeydim?

Bu da soru mu hocam?
Bütün yaz oturup sınava çalıştınız ya. Tabii ki de evdeydiniz.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 3.BÖLÜM: ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK-I

Okul örgütü veya eğitim süreci:

Okul örgütü ve eğitim süreci olarak iki aynı tablo olduğu için bu şekilde birleştirdim. byhy

Öğrenci Kişilik Hizmetleri:

- 👉 Sağlık hizmetleri
- 👉 Sosyal yardım hizmetleri
- 👉 Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri
- 👉 Özel eğitim ve özel yetiştirme hizmetleri
- 👉 Sosyal-kültürel hizmetler

Rehberliğin Ortaya Çıkmasını Gerektiren Koşullar:

👉 Kuzgun, eğitim sürecinde rehberlik hizmetlerine ihtiyaç duyulmasına sebep olan faktörleri şu şekilde sıralamıştır:

1. Meslek seçiminin zorlaşması
2. Bireysel farkların eğitimde dikkate alınma zorunluluğu
3. İlerlemeci eğitim anlayışının benimsenmesi
4. Demokratik toplumlarda bireylere tanınan seçme özgürlüğü
5. Demokratik yaşamın karar verme gücüne sahip bireyler gerektirmesi
6. Eğitimde bireyin duygusal yönlerine verilen önemin giderek artması
7. Psikometride gelişmeler
8. Akıl sağlığına verilen önemin artması

Rehberlik tanımlarının ortak yanları:

M.Keççeoğlu'na göre rehberliğin anlamında temel olabilecek genellemeler:

- 👉 Rehberlik bir süreçdir.
- 👉 Rehberlik bireye yardım etme işidir.
- 👉 Rehberlik yardımı bireye dönüktür.
- 👉 Rehberlik bilimsel ve profesyonel bir yardımdır.
- 👉 Rehberliğin esası bireyin kendini gerçekleştirmene yardım etmektir.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 3.BÖLÜM: ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK-2

Psikolojik Danışma ve Rehberlikte Yanlış Anlayışlar:

- Günümüzde RPD kavramlarıyla ilgili bazı yanlış-anlayışlar bulunmaktadır:
1. RPD yardımı bireye tek yönlü olarak yapılan bir yardım değildir.
 2. RPD yardımının temelinde bireye acımak, onu kayırmak, her sıkıntıya düştüğünde bireye kanat germek gibi bir anlayış yoktur.
 3. RPD bireyin sadece duygusal yanı ile ilgilenmez.
 4. RPD'de kullanılan bütün yöntem ve teknikler amaç değil, sadece araçtır.
 5. RPD yardımı akademik bir öğrenme konusu ya da ders değildir.
 6. Rehberlik bir disiplin görevi değildir; rehberlik yargılamaz ve ceza vermez.
 7. RPD yardımı her türlü problemi çözebilecek sihirli bir güce sahip değildir.

Rehberlik hizmetinin işlevleri:

- Psikolojik danışma
- Oryantasyon
- Bireyi tanıma
- Bilgi toplama
- Yöneltilme ve yerleştirme
- İzleme
- Müşavirlik
- Araştırma ve değerlendirme
- Çevre ve veli işe ilişkiler

*Arkadaşlar bu işlevlerden soru gelirse
yoruma dayalı, kılıksız sorular olur.
Hatta aklıma güzel bir soru geldi.
Buraya yazayım diyordum ama
denemeye saklayayım.
Cumartesi akşamları kimseye söz
vermeyin. Saatler 21.00'i gösterince
test.mebders.com'da buluşuyoruz.
byhy*

Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının süreçsel öğeleri:

1. Bireysel planlama
2. Müdahale hizmetleri
3. Sistem desteği
4. Rehberlik müfredatı

Rehberlik Hizmetleri Yürütme Komisyonu (RHYK):

- Müdür (veya görevlendireceği yardımcısı)
- Psikolojik danışman
- Her sınıf düzeyinden birer sınıf rehber öğretmeni
- Okul öncesi eğitim kurumlarında farklı yaş grubundaki çocukların eğitiminden sorumlu en az birer öğretmen.
- Ödül ve disiplin kurulu temsilcisi
- Okul aile birliği başkanı ve öğrenci temsilcisi,
- Eğer okulda psik. danışman yoksa RAM'dan müşavirlik hizmeti alınır.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 3.BÖLÜM: ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK-3

Kapsamlı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programının Genel Özellikleri:

Öğrencilerin sosyal duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerinin bir bütün olarak desteklenmesini esas alır. Örgütsel yapısını oluşturan öncüller:

Sonuç temellidir.

Standart temellidir.

Veri tabanlıdır.

Gelişimseldir ve kapsamlıdır.

Takım çalışmasını gerektirir.

Rehber öğretmen/psikolojik danışmanın görevleri:

Gelişimsel ve önleyici hizmetler

İyileştirici hizmetler

Psikososyal destek hizmetleri

Destek hizmetler

Program yönetimi çalışmaları

Diğer görevler (Sınav, belleticilik. Nöbet görevi yok.)

E-Rehberlik sisteminde bulunan işlem ekranları:

Okul RPD programı hazırlama

RPD hizmetleri veri girişi

Raporlama

Öğrenci yönlendirme

RPD İl Yürütme Komisyonu:

İl millî eğitim müdürü başkanlığında;

a) Özel eğitim ve rehberlik hizm. sorumlu il ve ilçe şube müd.

b) RAM müdürlerinden,

c) RAM'nin RPD hizmetleri bölüm başkanlarından,

ç) Örgün eğitim ve hayat boyu öğrenme kurumlarının her tür ve

kademesinden seçilen en az birer müdür ile bu tür ve kademedeki kurumlarda görev yapan en az birer rehber öğretmen/psikolojik danışmandan, oluşur.

Bireyin tanınması için gerekli özellikler:

Sağlık durumu

Akademik başarı

Benlik tasarımı ve değerler

Çevre ile ilgili bilgiler

Yetenekler

Kişilik

İlgiler

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 3.BÖLÜM: ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK-4

★ Rehberlikte bireyi tanımak için kullanılan teknikler iki gruba ayrılır:

👉 Testler 👉 Test dışı teknikler

★ **Testlerin Özellikleri:**

İyi bir testin sahip olması gereken 4 özellik:

- 👉 **Geçerlik:** Ölçmeyi amaçladığı şeyi eksiksiz, tam olarak ölçmesidir.
- 👉 **Güvenirlik:** Ölçmek istediği şeyi hatasız ve doğru olarak ölçmesidir.
- 👉 **Kullanışlılık:** Ölçme aracının kullanılmasının kolay olmasıdır.
- 👉 **Ekonomiklik:** Ölçme aracının ekonomik olmasıdır.

★ **Rehberlikte Kullanılan Testler:**

- 👉 Yetenek Testleri 👉 İlgi Envanterleri
- 👉 Kişilik Testleri 👉 Tutum Ölçekleri

★ **Test Dışı Teknikler:**

Test Dışı Teknikler			
Gözleme Dayalı	Kendini Anlatma	Başkalarının Kanılarına Dayalı	Etkileşime Dayalı
Gözlem kayıt list.	Otobiyografi	Sosyometri	Görüşme
Özellik kayıt list.	Arzu listesi	Kimdir bu tekniği	Ev ziyaretleri
Anekdöt kaydı	Zaman cetveli	Sosyal uzaklık ölç.	Drama ve oyun
Derecelend. ölç.	Problem tarama lis.		
	Soru list./Anket		

★ **Ailelerin katılımları:**

- 👉 Okul merkezli 👉 Ev merkezli

👉 **Okul Merkezli Katılım:**

- 👉 Aile- öğretmen konferans ve toplantılarına katılma
- 👉 Öğretmenlerle iletişim içinde olma
- 👉 Akademik etkinliklerde gönüllü olma
- 👉 Ailelerin proje ve ödevlere gönüllü yardımı
- 👉 Okul aile birliği çalışmalarına katılma

Ev Merkezli Katılım:

- 👉 Ana babaların çocukları ile evde yapabilecekleri eğitimsel etkinlikler
- 👉 Öğretmenlerin gerektiği zaman yapacakları ev ziyaretleri

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 3.BÖLÜM: ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK-5

Ebeveynlik Tarzları:

Demokratik anne-baba: Bağımsız olmaya teşvik eder ama yine de eylemlerine sınırlar ve kontroller getirirler.

Otoriter anne-baba: Kontrol ederler ancak onları dinlemezler, bazen soğuk ve katı olurlar, ceza ve emir verirler.

İzin verici anne-baba: Yakından ilgilenir ancak onlardan pek bir şey istemezler, kural koymazlar, cezalandırmadan kaçınırlar.

İhmalkâr anne-baba: Çocuklarının yaşamıyla son derece ilgisizdirler.

Rehberliğin Temel İlkeleri:

Yetkinlik: Psikolojik danışmanların sınırlılıklarını bilmeleri demektir.

Dürüstlük: Dürüstlüğü, doğruluğu ve gerçekçiliği ilke edinirler.

Duyarlık ve Hoşgörü: Danışanların zarar görmemeleri için çalışırlar ve gerekli tüm önlemleri alırlar. Psikolojik danışmanlar yansızlığı benimserler.

Toplumsal sorumluluk: RPD temelde insana yönelik bir hizmetler bütünüdür. Dolayısıyla, toplumsal sorumluluğu vardır.

Mesleki ve bilimsel sorumluluk: Etik standartlara bağlı olma, görev ve rollerine uygun davranma sorumluluğu altındadırlar.

Etik Kurallar: Psikolojik danışma, ölçme ve değerlendirme, araştırma ve yayın, müşavirlik hizmetleri için geçerlidir. Her hizmet için ayrıca özel kurallar da bulunmaktadır.

Yetkinlik sınırları: Sadece eğitim gördükleri ve gerekli formasyona sahip oldukları uygulama ve etkinlikleri yapabilirler.

Sürekli gelişim: RPD alanındaki yeni gelişmeleri takip ederler.

Başkalarına zarar vermeme: Öğrencilerine, araştırmaya katılanlara, danışanlarına ve diğer kişilere zarar vermekten ve güçlük çıkarmaktan kaçınırlar.

Gizli bilgilerin muhafaza edilmesi: Danışanlarına ilişkin bilgileri korumakla yükümlüdürler.

Profesyonel kimlik: Kimliklerini, çalıştıkları yeri, statülerini ve durumlarını olduğu gibi tanıtırlar.

Rehberlikte Etik ve Bilgilerin Saklanması: Bireylere ait bilgilerin özel ve öznel oluşları dolayısıyla bunların elde edilmesi sırasında dikkatli olunması, bazı kurallara uyulması gerekir. Bilgileri elde etmek bir "iş"tir ve önemli bir iştir. Onun kadar önemli olan diğer bir iş de toplanan bilgilere sahip olmaktır.

Arkadaşlar, bu ilkelerden soru gelir kanaatindeyim. Birbirine benzer ilkeler de olduğu için sadece ilkeleri yazıp geçmek istemedim. Bilgilerinize sunarım. byhy 🤝

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 3.BÖLÜM: ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK-6

★ Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre zihinsel engelli bireyler dört grupta ele alınmaktadır:

👉 Hafif düzey 👉 Orta düzey 👉 Ağır düzey 👉 Çok ağır düzey

★ Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin sınıflandırılması:

- 👉 Okuma bozukluğu (disleksi),
- 👉 Yazılı anlatım bozukluğu (disgrafi)
- 👉 Matematik bozukluğu (diskalkuli)

★ Rehberlik ve Araştırma Merkezine Yönlendirme:

★ BEP'in özellikleri:

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 3.BÖLÜM: ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK-7

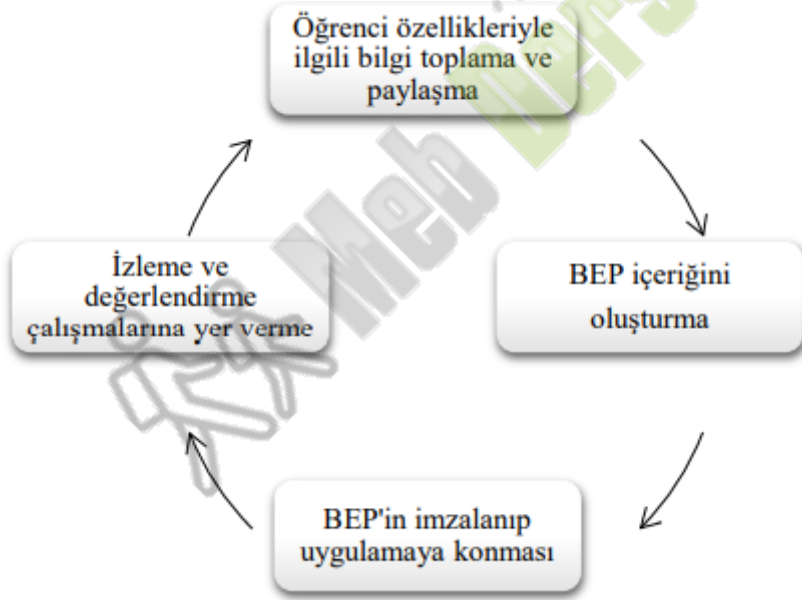

BEP geliştirme birimi;

- 👉 Okul müdürü/görevlendireceği bir müdür yardımcısı(başkan),
- 👉 Rehber öğretmen,
- 👉 Öğrencinin sınıf öğretmeni,
- 👉 Öğrencinin dersini okutan alan öğretmenleri,
- 👉 Öğrencinin velisi,
- 👉 Öğrencinin kendisi
- 👉 Gerekli durumlarda özel eğitim değerlendirme kurulundan bir üye ve mesleki eğitim veren kurumlarda meslek derslerini veren bir alan öğretmeni.

BEP geliştirme süreci döngüsel bir yapıdadır:

Öğretimin Bireyselleştirilmesinin ve Öğretim Uyarlamalarının Kapsamı:

Öğretmen aşağıda belirtilen alanlarda düzenlemeler yapabilir:

- a) Fiziksel düzenlemeler
- b) Süreçe yönelik düzenlemeler
- c) Sınıf iklimine yönelik düzenlemeler
- d) Öğretimsel düzenlemeler
- e) İşleyişle ilgili düzenlemeler

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 3.BÖLÜM: ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK-8

★ Öne Çıkan Özel Yetenek Kuramları:

👉 Üçlü Halka Kuramı(Renzulli):

👉 Özel yeteneğin bazı bileşenlerden oluştuğunu öne sürer.

👉 Bunlar ortalama üstü yetenek, yaratıcılık ve motivasyondur.

👉 Beşgen Kuramı(Sternberg ve Zhang):

👉 Birini özel yetenekli olarak tanımlamak için şu beş ölçüt karşılanmalıdır:

👉 Mükemmellik 👉 Nadirlik 👉 Kanıt 👉 Üretkenlik 👉 Değer
(*Nadir Mükemmel bey, değerli kanıtlar üretmiş. byhy 😊*)

👉 Bulanık Kuram(Sak):

👉 İsminden de anlaşılacağı gibi tam netleşmemiş bir yapıdan bahseder.

👉 Özel yetenek âdeta sınırları olmayan bulutsu bir yapıdadır.

👉 Ayrımsal Üstün Zekâ ve Üstün Yetenek Kuramı(Gange):

👉 Üstün zekâ ve üstün yeteneğin ayrı tanımlanabileceğini iddia eder.

★ Özel yetenekli çocuklarda görülen dikkat çekici özellikler:

👉 Akranlarına göre erken ve ileri düzeyde dil gelişimi olması,

👉 Genellikle erken okuma ve okumayı kendiliğinden öğrenme,

👉 Asenkronize gelişim gösterme,

👉 Empati, sorumluluk gibi özelliklerde erken gelişim gösterme,

👉 Duygusal açıdan hassas olma,

👉 Liderlik eğilimi gösterme,

👉 Meraklı olma, çok soru sorma,

👉 Yaşından ileri düzeyde mizah yeteneği olması,

👉 Mantık, muhakeme gibi becerilerde erken ve hızlı gelişim gösterme,

👉 Mükemmeliyetçilik eğilimi gösterme,

👉 Sosyal, toplumsal olaylara, evrensel değerlere karşı duyarlı olma,

👉 Geniş hayal gücü ve yaratıcılık gösterme,

👉 Geniş ilgi alanına sahip olma ve bazı konulara derin ilgili olma.

Her maddede aynı bizim çocuk diyenler?

byhy

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 3.BÖLÜM: ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK-9

Özel yeteneklilerin tanılama sürecinde izlenecek ana adımlar;

- 👉 Özel yetenek potansiyeli taşıyan öğrencileri tanılamaya aday gösterebilmek,
- 👉 Bir tarama aşamasından geçirmek,
- 👉 Daha detaylı bir ölçmeye almak,
- 👉 Bireyle ilgili karar vermek.

En çok bilinen bireysel testler:

- 👉 ASIS (Anadolu-Sak Zekâ Ölçeği)
- 👉 SB (StanfordBinet) Zekâ Testi)
- 👉 WCZÖ (Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği)

Özel Yeteneklilerin Eğitimi:

👉 Eğitsel uygulamalar yaygın olarak gruplama, zenginleştirme ve hızlandırma başlıklarında toplanır.

👉 Davis ve Rimm'in gruplama türleri;

- 👉 Tam zamanlı homojen sınıflar 👉 Özel okullar
- 👉 Tam zamanlı karma sınıflar, 👉 Normal ögr. birleşt. öz. Yet. öğ.
- 👉 Yarı zamanlı ya da geçici gruplamalar. 👉 Destek eğitim od.

Özel Yeteneklilere Eğitim Veren Okullar:

- 👉 Fen liseleri
- 👉 Sosyal bilimler liseleri
- 👉 Güzel sanatlar ve spor liseleri

Özel Yeteneklilere Eğitim Veren Okul Sonrası Programlar:

- 👉 BİLSEM
- 👉 Hacettepe, Ege, İnönü, Karabük ve Bülent Ecevit üniversitelerinde bu alanda uygulama ve araştırma merkezleri kurulmuştur.
- 👉 Bunların ilk ve en aktif olanı Üstün Yetenekliler Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'dir (ÜYEP).
- 👉 ÜYEP, 2007 yılında Anadolu Üniversitesi bünyesinde bir birim olarak hizmete başlamış, 2014 yılında merkez hâlini almıştır.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 3.BÖLÜM: ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK-10

★ Özel yeteneklilerin öğretmenler:

👉 Fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, güzel sanatlar ve spor liseleri için;

👉 En az üç yıl öğretmenlik yapmış olmak şartı ile

👉 Yönetmelik doğrultusunda sınavla seçim yapılmaktadır.

👉 Müzik ve Bale Ortaokulunda ve Müzik ve Sahne Sanatları Lisesine ise;

👉 Sınıf öğretmenleri branşlarına göre,

👉 Alan öğretmenleri ise Yükseköğretim Personel Kanunu hükümleri esas alınarak ilgili alan, bölüm ve dal eğitimini konservatuvarlarda almış olmalarına göre görevlendirilmektedir.

👉 BİLSEM'lerde derse girecek öğretmenlerin seçiminde;

👉 En az üç yıl öğretmenlik yapma ön koşulu,

👉 Başvuru yapanlar çeşitli kriterlere göre sıralanmakta ve Bölge Sözlü Komisyonları tarafından sözlü sınava alınmaktadırlar.

👉 ÜYEP'te ise lisansüstü eğitimi özel yeteneklilerin eğitimi alanında tamamlamış veya bu alanda lisansüstü dersler almış öğretmenler dersleri yürütmektedir.

SINAVI KAZANAN ÖĞRETMENLER

Oraya bi uzman öğretmen yazmanızı rica edicimmmm!

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 4.BÖLÜM: EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE-

Literatürde sıklıkla rastlanan sınıflandırmada bilimsel yöntemin aşamaları:

- Problemin fark edilmesi,
- Problemin tanımlanması ,
- Çözüm önerilerinin tahmini ,
- Araştırma yönteminin geliştirilmesi ,
- Verilerin toplanması ve analizi ,
- Karar verme ve yorumlama .

*Sık rastlanandan kasıt herkes üç
aşığı beş yukarı aynı şeyleri
yazıp 'Ben buldum.' demiş işte.
byhy*

Değişkenler farklı özelliklerine göre sınıflandırılırlar :

- Nicel değişken: Değişkenin özelliği sayı ve miktar olarak açıklanabilir.
(Sınav puanı, kardeş sayısı, ağırlık ölçüleri)
- Nitel değişken: Değişken sayısal olarak ifade edilemez, sınıflandırılabilir . (Cinsiyet, öğretim yöntemi, medeni durum)
- Süreksiz değişken: Ölçülen özellik ile ilgili sadece sınırlı sayıda değer alır. (Medeni durum: Evli ve bekar değeri olabilir.)
- Sürekli değişken: İki ölçüm arasında sonsuz sayıda değer alabilir.
(Yaş: Miktar olarak kesirli de gösterilebilir.)
- Bağımsız değişken(X): Araştırmacının bağımlı değişken üzerinde etkisini test etmek istediği değişkendir.
- Bağımlı değişken (Y): Üzerinde bağımsız değişkenin etkisi incelenen değişkendir.

Bağımsız değişken etki eden , neden olan değişkenken bağımlı değişken sonuç olarak ortaya çıkan değişkendir.

Bağımsız değişkenler 4 başlıkta sınıflandırılırlar:

Sınıfı	Tanımı	Örnek
Değiştirilebilen	Araştırmacının <u> müdahale ettiği, değiştirdiği </u> bağımsız değişkendir. <u> Nitel </u> bir değişkendir.	Öğretim yönetimi, Tedavi türü
Seçilmiş	Araştırmacının <u> müdahale etmediği </u> , ortamda <u> var olan </u> , <u> seçilen </u> bağımsız değişkendir. <u> Nitel </u> veya <u> nicel </u> olabilir.	Cinsiyet, Yaş, Okula devam durumu
Düzenleyici	<u> Bağımlı </u> değişken ve <u> bağımsız </u> değişken arasındaki <u> ilişkiyi düzenleyen </u> veya <u> etkileyen </u> değişkendir. <u> İkinci düzey bağımsız </u> <u> değişken </u> de denir.	Sınav kaygısının sınav performansına olan etkisinin incelendiği çalışmada sınav deneyimi
Dışsal(Kontrol)	<u> Bağımlı </u> değişkenle <u> ilişkisi olan </u> ancak araştırmada <u> etkisi test edilmeyen </u> değişkendir.	Çevrim içi destekli eğitimin başarıya etkisinin incelendiği çalışmada SED

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

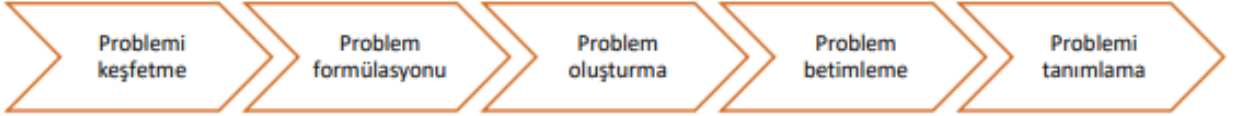
ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 4.BÖLÜM: EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE-2

★ **Osborn**, beyin fırtınasını ilk bulan kişidir.

*Unutmayın Osborn dayıyı.
Adamda beyin var beyin.*

★ **Abdulla ve Cramond** Yaratıcı Problem Bulma Hiyerarşisi;

byhy
😞

★ **Etkili Arama Stratejileri:**

- 👉 Arama Motoru
- 👉 Portal
- 👉 Bilimsel dizin

★ Arama motorunda;

👉 Aramak istediğimiz anahtar sözcükleri boşluk bırakarak yan yana aradığımızda metin içerisinde her bir sözcüğün geçtiği metinleri size sıralar. Örn, uzman ögt.

👉 Kelime grubunun bir bütün olarak aranmasını istiyorsanız, tırnak işareti içinde yazarsanız, araştırmanız özelleşecektir. Örn; “uzman öğretmen”

👉 Bazı ifadelerin geçtiği dokümanları ayıklamak istersek eksi işareti (-) kullanabiliriz. Örn; “uzman öğretmen” “-sınav”

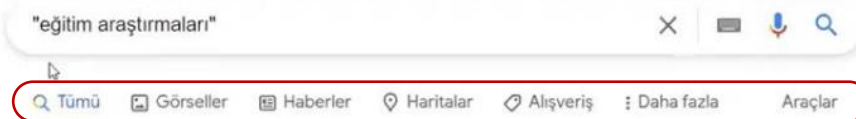
👉 Aradığımız metnin içinde iki ifadeden herhangi birini kapsasın istersek “or” mantıksal bağlacını kullanabiliriz. Örn; “uzman” or “sınav”

★ Arama motoru ipuçları;

Arama Motoruna Yazılan İfade	İfadenin Açıklaması
“Durum Çalışması” site:edu.tr	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, Türkiye’deki üniversitelerde yayınlanan sayfaları listeler.
“Durum Çalışması” site:gov.tr	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, Türkiye’deki devlet kurumlarında yayınlanan sayfaları listeler.
“Durum Çalışması” filetype:pdf	Durum ve çalışması kelimelerinin yan yana yer aldığı, pdf uzantılı sayfaları listeler.
link: oba.gov.tr	oba.gov.tr’yi adresleyen sayfaları listeler.

★ Arama motoru menü sekmeleri;

*Arama motorunun altındaki sekmeleri
inceleyelim arkadaşlar.*
byhy

★ Akademik amaçlı arama motorları;

Google Scholar tez.yok.gov.tr BASE PLOS ONE Classhook References.net Quotes.net	Google Books Dergipark Internet Modern History Sourcebook History Engine CORE	Google Trends Science.gov Wolfram Alpha Ethnologue Merriam-Webster Dictionary and Thesaurus
---	--	---

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 4.BÖLÜM: EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE-3

Örnekleme yöntemleri:

Seçkisiz örnekleme yöntemleri:

Basit seçkisiz örnekleme

Tabakalı örnekleme

Seçkisiz olmayan örnekleme yöntemleri

Sistemantik örnekleme

Uygun örnekleme

Amaçlı örnekleme

Aykırı

Maksimum çeşitlilik

Benzeşik

Tipik durum

Tabakalı amaçsal örnekleme

Ölçüt örnekleme

Arkadaşlar,
Moralinizi bozmak
gibi olmasın da, şu
bölümü oldum olası
sevemedim gitti.
byhy

Araştırmalar, temel aldıkları felsefeye, bakış açısına göre üçe ayrılır:

Nicel (quantitative)

Nitel (qualitative)

Karma (mixed)

Nicel Araştırmalar:

Tarama araştırmaları:

Anlık

Kesitsel

Boylamsal

Geçmişe dönük

Korelasyonel araştırmalar:

Keşfedici

Yordayıcı

Nedensel karşılaştırma araştırmaları

Deneysel araştırmalar

Yarı deneysel desenler

Zayıf deneysel desenler

Tek denekli araştırmalar (*)

* Bu tür desenlerde:

A ⇒ başlama düzeyini

B ⇒ deneysel işlem aşamasını

C ⇒ farklı bir işlem aşamasını göstermektedir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 4.BÖLÜM: EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE-4

Nitel Araştırmalar:

Durum çalışması

Eylem araştırması

Fenomenoloji çalışmaları

Etnografi araştırması

Anlatı araştırması

Tarama araştırması

Tarihî araştırma

Kuram oluşturma

Nitel ve Nicel Araştırmalar Arasındaki Farklar:

Özellik	Nitel	Nicel
İzlenen yol	Tümevarımsaldır.	Kavram oluşturmak ve belli kişi ve gruplara ne ve niçin olacağını tahmin etmek için kuramsal bilgilerden yararlanır.
Araştırma deseni	Genellikle esnek ve dinamiktir.	Çok istenmese de bazen değişime gidebilir.
Araştırma süreci	Ne doğrusal ve ne ardışıktır.	Genellikle doğrusaldır.
Hipotezler	Çalışmanın gelişme sürecinde ortaya çıkması tercih edilir.	Başlangıçta belirlenen hipotezlere sadık kalınır.
Amacı	Nelerin başkalarının nasıl anlamlandırıldığının anlaşılmasıdır.	İlişkileri tanımlamak ve tahmin etmektir.
Genellenebilirliği	Yoktur.	Vardır.
Veriler	Sözel ifadelerle betimlenir.	Sayısal değerlere indirgenir.
Güvenirlilik	Sonuçların uygunluğuna bakılır.	Araçlardan elde edilen değerlere daha çok önem verilir.
Geçerlik	Bilgi kaynaklarının sağlaması yapılarak gerçekleştirilir.	Ölçümler istatistiksel indekslere bağlı yapılır
Örnekleme	Alan uzmanları belirler.	Seçkisiz seçim yöntemleri tercih edilir.
Prosedürler	Anlatılarak betimlenir.	Kesin olarak tanımlanmıştır.
Konu dışı değişkenler	Mantıksal analizler tercih edilir.	İstatistiksel olarak kontrol edilmesi tercih edilir.
Ön yargılar	Özel desensel kontroller tercih edilir.	Araştırmacıya güvenilir.
Sonuçlar	Sözel ifadelerle anlatılarak özetlenmesi tercih edilir.	İstatistiksel olarak özetlenmesi tercih edilir.
Karmaşık olay ve olgular	Bütününün tanımlanması tercih edilir.	Analiz sürecinin yönetilmesi için küçük parçalara bölünür.
Karmaşık olgu ve olaylar	Dışarıdan müdahale edilmez.	Amacı doğrultusunda yönlendirilebilir.
Sonuç	Alternatif görüşler üretir.	Kesin ifadelerle sonuçlanır.
Araştırmacılar	Kendilerini araştırma dışında tutmaları mümkün değildir.	Kendilerini araştırılan konunun dışında tutmaları mümkündür.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 4.BÖLÜM: EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE-5

Nitel Yaklaşımın Özelliklerinin Karşılaştırılması:

Özellik/	Durum	Eylem	Fenomenoloji	Etnografi	Anlatı
Odak	Durum veya çoklu durumlar derinlemesine betimleme	Öğretmenin mesleki gelişimine, öğrencinin öğrenmesine ve eğitimin sosyal meselelerine katkı sağlayacak sosyal bağlamı inceleme	Deneyimin özünü kavrama	Aynı kültürü paylaşan bir grubu betimleme	Bireyin hayatını araştırma
Analiz birimi	Bir olayı, programı, faaliyeti veya birden fazla bireyi araştırma	Araştırmacı bağlamın içinden olmak* koşulu ile eğitimle ilgili olanlarda öğretmen, öğrenci, yönetici, sosyal çevreyi araştırma	Ortak deneyime sahip birkaç bireyi araştırma	Aynı kültürü paylaşan bir grubu araştırma	Bir veya birden çok bireyin hayatını araştırma
Veri toplama şekilleri	Mülakatlar*, gözlemler, dokümanlar, insan ürünü eserler (çoklu kaynak)	Görüşmeler, gözlemler, dokümanlar	Mülakatlar*, dokümanlar, gözlemler, sanat eserler	Gözlemler* ve Mülakatlar* alanda geçirilen süre içinde ulaşılabilen diğer kaynaklar	Mülakatlar* ve Dokümanlar*
Veri toplama stratejileri	Durumun betimlenmesi, durum temaları ve çapraz durum temaları üzerinden veri analizi	Eylem planları yoluyla içerik analizi*, söylem analizi vb. ile bağlamın betimlenmesi, sistematik veri toplama	Önemli ifadeler, anlam birimleri, metinsel ve yapısal betimlemelerle "öz"ün betimlenmesi	Aynı kültürü oluşturan grubu betimleyerek temalar oluşturularak veri analizi	Öyküler için verileri analiz etme, öyküleri "yeniden hikâyeleme" ve temalar geliştirme, kronolojiye başvurma
Yazılı rapor	Bir veya birden çok durumun detaylı analizi	Mesleki gelişime katkı sağlayacak bağlamın genelleme kaygısı ile betimlenmesi ve raporun yaygınlaştırılması	Deneyimin "öz"ün betimlenmesi	Aynı kültürü oluşturan grubun nasıl çalıştığını betimleme	Yaşam öyküleri hakkında anlatı geliştirme

*öncelikli

Karma araştırmalarda çeşitleme(zenginleştirme) türleri:

- 👉 Veri
- 👉 Araştırmacı
- 👉 Kuram
- 👉 Yöntem

Karma Desen Türleri;

- 👉 Zenginleştirilmiş desen (triangulation design),
- 👉 Açıklayıcı desenler (explanatory design),
- 👉 Keşfe yönelik/keşfedici desen (exploratory design),
- 👉 Gömülü desen (embedded design).

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 4.BÖLÜM: EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE-6

Karma Yöntem Araştırmasının Aşamaları Nelerdir?

Planlama	Uygulama	Değerlendirme
Problemin belirlenmesi	Verilerin toplanması	Sonuçların raporlaştırılması
Karma desen uygun mu?	Verilerin yorumlanması	
Uygun karma yöntem ve modelin seçilmesi	Verilerin analiz edilmesi	

Bilimsel araştırma etiği;

- Genel bilimsel araştırma etiği
- Araştırmacı/katılımcı etiği
- Yayın etiği

Temel etik ilkeleri:

- Kişiyeye saygı (özerklik), Yararlılık, Adalet,
- Zarar vermeme (kötü davranmama), Bütünlük ve dürüstlük.

Yayın etiği:

Üniversitelerarası Kurulun (ÜAK, 2022) ve ayrıca Hamutoğlu, Yıldız ve Akgün'ün belirttiği gibi TÜBİTAK'ın etik ihlallerine ilişkin listeleri vardır.

- Bir araştırmanın olmayan verileri üretmek (uydurma),
- Sonuçları, materyalleri değiştirmek (çarpıtma),
- Başkasının ürünlerini atıf yapmadan kullanmak (aşırma),
- Aynı çalışmaya başka başka yerlerde yayımlamak (dublikasyon),
- Bütününü parça parça yayın hâline getirmek (dilimleme),
- Araştırma desteğini belirtmemek,
- Yazarlarının isim sırasını değiştirmek,
- Yazar olmayan birini göstermek,
- Yayınlanmamış başka birine ait çalışmayı kendine mal etmek.

Yüzlerce sayfa PDF okuduk. En efso tanımlar TÜBİTAK'a ait değil mi?
Uydurma, çarpıtma, aşırma. Okuduğun zaman 'emik' gibi 'O ne la?' demiyorsun.
Tanımlar bile bizden ve gündelik hayattan. Hele aşırma bittim.
Gelir buradan soru, gelir. MEB sormazsa denemede biz sorarız.

byhy

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 4.BÖLÜM: EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE-7

Verilerin Toplanması:

Geçerlik Türleri:

- 👉 Kapsam geçerliği
- 👉 Ölçüt geçerliği
- 👉 Yapı geçerliği
- 👉 Görünüş geçerliği

Güvenirlik Katsayısı Hesaplama Yöntemleri:

- 👉 Kuder Richardson (KR-20)
- 👉 Cronbach Alpha (α)
- 👉 Testi yarılama (eş değer yarılar) yöntemi
- 👉 Eş formlar yöntemi
- 👉 Test tekrar test yöntemi
- 👉 Ölçmenin standart hatası

Arkadaşlar,
Özetlerde bunları
detaylı yazdığımız
için, bir de
başlıklardan az çok
tahmin edilebilir diye
tekrar detaylı
açıklama yazmadım.
Bilgilerinize sunarım.
byhy

Test, ölçek geliştirmenin aşamaları:

Görüşme, en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen bir iletişim süreci.

Yapılandırılmış görüşme, araştırmacının belirli bir sırayla önceden hazırlanmış olduğu sorular vardır.

Yapılandırılmamış görüşme, araştırmacıya konuyla ilgili olabilecek maddelerin sorulmasında büyük serbestlik sağlar. Sorular ve sıralamaları sabit değildir, görüşme sırasında gelişebilir.

Yarı yapılandırılmış görüşme, hem sabit seçenekli cevaplamayı hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir. Bu nedenle, bu tür görüşme diğer iki yöntemin avantajlarını ve dezavantajlarını içerir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 4.BÖLÜM: EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE-8

Bilimsel Raporun Bölümleri:

- Başlık
- Özet bölümü
- Giriş bölümü
- Yöntem
- Bulgular
- Tartışma
- Kaynaklar listesi
- Ekler
- Yazar notu

Kaynak Gösterimine İlişkin Örnekler:

Yayın türü	Kaynaklar listesindeki gösterimi	Metin içindeki gösterimi
Kitap	Karasar, N. (1999). <i>Bilimsel araştırma yöntemi</i> . Ankara: Nobel yayın dağıtım.	Karasar (1999) şeklinde belirtmektedir. olarak belirtilmiştir (Karasar, 1999).
Kitap bölümü	Şimşek, N. ve Kılıç, E. (2004). Davranışçı öğrenme kuramları. A. Ataman (Ed.), <i>Gelişim ve öğrenme</i> (s. 297-315). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.	Şimşek ve Kılıç (2004), davranışçılığı şeklinde tanımlamaktadırlar. Davranışçılık, olarak tanımlanmaktadır (Şimşek ve Kılıç, 2004).
Makale	Kılıç Çakmak, E. (2007). Arayüz tasarımında yeni bir yaklaşım: Paralel öğretim tasarımı. <i>Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi</i> , 27(1), 1-22.	Paralel tasarım, Kılıç Çakmak (2007) tarafından şeklinde tanımlanmaktadır. Paralel tasarım, şeklinde tanımlanmaktadır (Kılıç Çakmak, 2007)
Tez	Kılıç, E. (2002). <i>Web temelli öğrenmede baskın öğrenme stiline öğrenme etkinlikleri, tercihi ve akademik başarıya etkisi</i> . Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.	Kılıç (2002) tarafından yapılan tez çalışmasında ile ilgili önerilerde bulunulmuştur. ile ilgili önerilerde bulunulmuştur (Kılıç, 2002).
Elektronik Kaynak	Kılıç, E. (2000). Araştırmaların önemi www.gazi.edu.tr/web/ekilic adresinden alınmıştır.	Kılıç (2000), araştırma yapmanın önemini şeklinde vurgulamaktadır. Araştırma yapmanın önemi..... şeklinde vurgulanmaktadır (Kılıç, 2000).

Öğretmenlerin girişimci davranışları:

- Fırsatları tanıma (risk alma), İnisiyatif alma ve risk yönetimi,
- İnovasyon, Dış kaynak arayışı,
- Bir projeyi planlama ve yönetme yeteneği.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 4.BÖLÜM: EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE-9

★ Rogers'e göre yeniliğin kabulünde dört farklı insan bakış açısı:

- 👉 Yenilikçiler (innovators),
- 👉 Çabuk benimseyenler (early adapters),
- 👉 Erken çoğunluk (early majority),
- 👉 Geç çoğunluk (late majority),
- 👉 Yavaş ilerleyenler (laggards).

★ Yeniliğin sınıflandırılması:

- 👉 Ürün, süreç, hizmet, pazarlama ve organizasyonel yenilik,
- 👉 Teknolojik olan ve olmayan yenilik,
- 👉 Yüksek/orta/düşük düzeyde yenilik içeren,
- 👉 Radikal, artımsal ve yapısal yenilik,
- 👉 Ürün, süreç, mesleki yöntem olarak yenilik.

★ Proje Yönetimi Sürecindeki Bilgi Sahaları:

Temel Bilgi Sahaları

- 👉 Kapsam Yönetimi
- 👉 Zaman Yönetimi
- 👉 Maliyet Yönetimi
- 👉 Risk Yönetimi
- 👉 Entegrasyon Yönetimi
- 👉 İletişim Yönetimi

Destekleyici Bilgi Sahaları

- 👉 İnsan Kaynakları Yönetimi
- 👉 Kalite Yönetimi
- 👉 Tedarik Yönetimi

★ Proje yaşam döngüsü:

- 👉 Başlangıç,
- 👉 Planlama,
- 👉 Uygulama,
- 👉 Kontrol,
- 👉 Kapanış.

★ Başlıca çevrim içi proje yönetim araçları:

- 👉 ClickUp,
- 👉 monday.com,
- 👉 nTask Manager,
- 👉 Projects,
- 👉 Freedcamp
- 👉 MsProject.
- 👉 Wrike,
- 👉 Kissflow Project,
- 👉 Zoho
- 👉 MeisterTask,
- 👉 ActiveCollab

*Bunları da ezberlememiz
gerecek kadar bilgi sorusu
sormazlar her hâlde ya. Yok,
yok, o kadar da zalim
değillerdir.
byhy*

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 4.BÖLÜM: EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE-İO

- ★ TÜBİTAK'ın öğretmenlere yönelik programları;
- 👉 4007 Bilim Şenlikleri Destekleme Programı için sadece katılımcı olabilirsiniz.
- 👉 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları,
- 👉 4006 TÜBİTAK Bilim Fuarları Destekleme Programı,
- 👉 4008 Özel Gereks. Bireyl. Yön. Kapsayıcı Toplum Uyg. } Öğretmenlerimizin başvurabileceği programlardır.

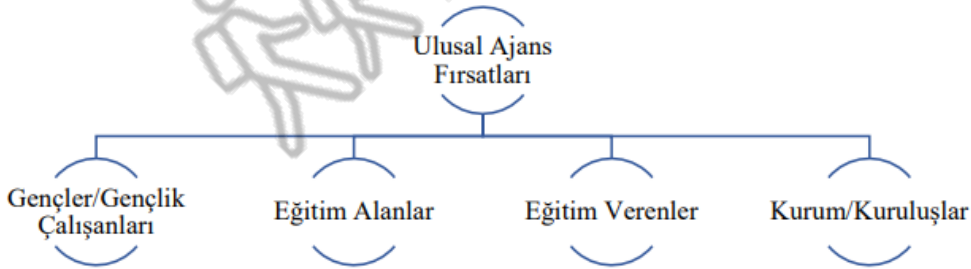
★ Öğretmenlerimiz öğrencilerini de çeşitli araştırma projeleri yarışmalarına yönlendirebilir. Bunlar;

- 👉 2204-B Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması,
- 👉 2204-A Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması,
- 👉 2204-C Lise Öğrencileri Kutup Araştırma Projeleri Yarışması,
- 👉 2204-D Lise Öğrencileri İklim Değişikliği Araştırma Projeleri Yarışması.

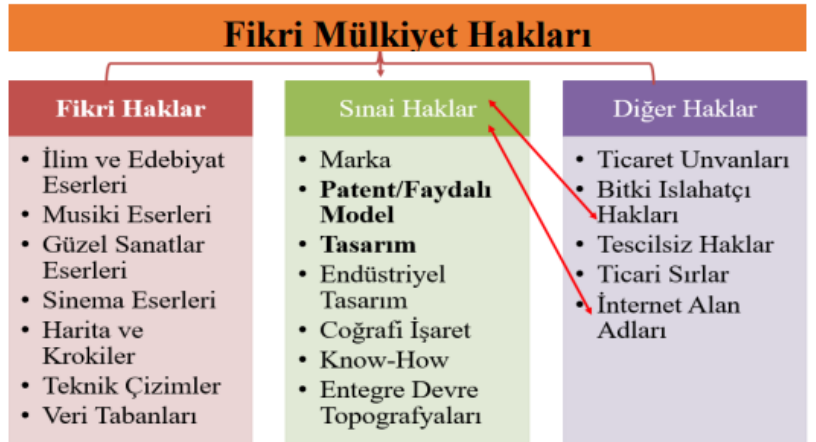
★ Bu tür yarışmalara öğrencilerin katılabilmesi için başvuran okulun öğrencisi olmak zorundadır.

★ TÜBİTAK'ın öğrencilere sağladığımız bu etkinliklere katılmalarını sağlamayı kolaylaştıran bazı destekleri de vardır. Bu destekler 2237-A Bilimsel Eğitim Etkinlikleri Desteği altında sunulmaktadır.

★ Türkiye Ulusal Ajansı'nın hâlihazırda 4 başlık altında sunduğu fırsatlar:

★ Fikri Mülkiyet Hakları:

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 4.BÖLÜM: EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE AR-GE-II

Patentin dört özelliği;

- Yenilik,
- Buluş basamağı,
- Sanayiye uygulanabilirlik,
- Koruma süresi.

Telif haklar;

- Fikir emeği üzerindeki hukuki haklardır.
- Tescile gerek yoktur.
- Eser üretilince kendiliğinden doğar.
- Soyuttur.
- Maddi olmayan malları ifade eder.
- Ülkesellik ilkesi geçerlidir.
- Kişinin yaşamı +70 yılı kapsar.

UZMANLIK SÜRECİNİ ANLATIRKEN BİZ

Bakin çocuklar.
Ben uzmanlık sınavına hazırlanırken önüme bir PDF çıktı. 300 sayfa, yok 500 sayfa, yok yok 5000 sayfa. Aman canıım, PDF kadar PDF işte...

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-I

★ **Kapsayıcı eğitim**, her bir öğrencinin kendi öğrenme ve gelişim özellikleri, ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda eğitime erişimini, eğitim ortamlarına katılımını ve bu doğrultuda onlarla ilgili profesyonellerin desteklenmesine yönelik süreçleri gerektiren bir “anlayış”tır. (Arkadaşlar PDF’te ‘Anlayış’ vurgusu çok yapılıyor. byhy 😊)

★ **Kapsayıcı eğitim ile kaynaştırma/bütünleştirme karşılaştırması:**

Kaynaştırma/Bütünleştirme	Kapsayıcı Eğitim
Özel gereksinimli çocuklara odaklanır.	Tüm çocukların özelliklerini dikkate alarak eğitimde eşit erişime yöneliktir.
Çocukların eğitim ortamına hazır olmasını gerektirir.	Eğitim ortamlarının çocukların özelliklerine göre yapısal ve işlevsel olarak düzenlenmesi söz konusudur.
Genel eğitim ortamlarında çocukların yarı zamanlı ya da tam zamanlı şekilde bulunmasını içerir.	Tüm çocukların gelişimsel özellikleri ve gereksinimlerine göre öğretimsel uyarlamalar yapılarak eğitim ortamlarına erişim ve katılımlarını içerir.
Çocukların “bireysel farklılıkları” ön plandadır ve çoğu zaman bu durum sorun ya da ayırıcı özellik olarak görülür.	“Çeşitlilik” esastır ve bireysel farklılıklar olağan karşılanarak ayırıcı özellik şeklinde vurgulanmaz.
Ayrıştırılan çocukların bütünleştirilmesine yönelik destek sunulur.	Tüm çocukların okula aidiyeti, katılımı için gerekli tedbirler alınır.

★ **Kapsayıcı Eğitimin Temel Kavramları:**

- 👉 Hak,
- 👉 Adalet,
- 👉 Katılım,
- 👉 Çeşitlilik,
- 👉 Aidiyet.

*Kapsayıcı eğitim
HAKÇA
bir eğitimidir.
byhy*

Kalitenin alt unsurları: (*)

- 👉 Destek,
- 👉 Erişim,
- 👉 Katılım.

* Kapsayıcı eğitimin bileşenleri olarak da geçiyor.

★ **Kapsayıcı Eğitime Yönelik Uluslararası Düzenlemeler:**

👉 Tarihsel yolculuğu ile ilgili uluslararası alanda dört temel süreç;

1. İnsan Hakları Temelli Süreç (1948 ve Sonrası)
2. Özel Gereksinimli Çocuklara Yönelik Süreç (1990 ve Sonrası)
3. Dezavantajlı Gruplara Yönelik Süreç (2000 ve Sonrası)
4. Eğitim Sistemlerinin Dönüşümü (2005 ve Sonrası)

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-2

Kapsayıcı eğitime yönelik ulusal yasal düzenlemeler:

Yasalar	Maddeler
222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu (1961)	Madde 12. "Mecburi ilköğrenim çağında buldukları hâlde zihnen, bedenen, ruhen ve sosyal bakımdan engelli olan çocukların eğitim ve öğretim görmeleri sağlanır." Madde 46. "Her çocuk mecburi ilköğrenim çağına girdiği yılın başında (...) ilköğretim okuluna kayıt ve kabul edilir. Her veli yahut vasi veya aile başkanı, çocuğunu zamanında okula yazdırmakla yükümlüdür."
1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu (1973)	Madde 4. "Eğitim kurumları dil, din, ırk, cinsiyet, engellilik ve din ayrımı gözetmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz." Madde 8. "Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır."
573 Sayılı KHK (1997)	Madde 4. "Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimsel performansları dikkate alınarak, amaç, muhteva ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak diğer bireylerle birlikte eğitilmelerine öncelik verilir." Madde 7. "Tanısı konulmuş özel eğitim gerektiren çocuklar için okul öncesi eğitim zorunludur. Bu eğitim özel eğitim okulları ve diğer okul öncesi eğitim kurumlarında verilir."
5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun (2005)	Madde 15. "Hiçbir gerekçeyle engellilerin eğitim alması engellenemez. Engelli çocuklara, gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda ve engelli olmayanlarla eşit eğitim imkânı sağlanır."
6458 Sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (2013)	Madde 66. "Refakatsiz çocuklarla ilgili tüm işlemlerde çocuğun yüksek yararının gözetilmesi esastır."
6883 Karar Sayılı Geçici Koruma Yönetmeliği (2014)	Madde 28. "54-66 aylık çocuklar öncelikli olmak üzere okul öncesi eğitim çağındaki 36-66 aylık çocuklara okul öncesi eğitim hizmeti verilebilir."

1983 yılında çıkarılan "2916 Sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yasası" özel gereksinimli çocukların tipik gelişim gösteren akranları ile bir arada eğitim görmelerine ilişkin gerekliliği ifade eden ülkemizdeki ilk yasadır. Bu yasa özel eğitimle ilgili doğrudan çıkarılan ilk ve en kapsamlı yasa özelliğini taşımaktadır.

Kapsayıcı okulların genel özellikleri:

- 👉 Liderlik
- 👉 Bireysel farklılıklar
- 👉 Okul kültürü
- 👉 Farklılaştırılmış öğretim
- 👉 İlkeler

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-3

Kapsayıcı Eğitim Ortamlarında Erişilebilirliği Artırma:

- 👉 **Fiziksel çevre düz.;** ısı, ışık, ses, görsel ipucu, kural hatırlatıcı vb.
- 👉 **Sosyal çevre düz.;** küçük grup çal., akran eşl., oturma düzeni vb.
- 👉 **Geçici çevre düz.;** yemekhane, lavabo vb.
- 👉 **Materyal uyarlama;** oturma düzenini destekleyici, sandalye ve sıra düzeni oluşturan, sıra olma ve duruşları destekleyici materyaller.
- 👉 **Materyal desteği;** koordinatif becerilerinde yetkinlikleri sınırlı öğrencileri destekleme, tutmayı kolaylaştırıcı araçlar vb.

Geri bildirim türleri:

- 👉 **Düzeltilici** geri bildirim,
- 👉 **Betimleyici** geri bildirim,
- 👉 **Çaba** geri bildirim.

Geleneksel sınıflar ile öğretimin uyarlandığı sınıflar arasındaki farklılıklar:

Geleneksel Sınıflar	Öğretimin Uyarlandığı Sınıflar
Öğretim <u>öğretmen merkezlidir.</u>	Öğretim <u>öğrenci merkezlidir.</u>
Öğretim genel olarak <u>büyük grup</u> etkinlikleri şeklinde yapılır.	<u>Farklı gruplama</u> formatları (büyük grup, küçük grup, akran eşleme) vardır.
<u>Gruplar</u> oluşturulurken <u>sabit ve öğretmen yönlendirmeli</u> olarak düşük, orta, yüksek başarılıların grupları şeklinde yapılır.	Öğrencilerin öğrenme <u>gereksinimlerine ve ilgilerine göre</u> gruplamalar yapılır.
Öğretmen daha çok <u>orta seviyedeki öğrencilere göre</u> öğretim yapar.	Öğretmen sınıfındaki <u>herkesin özelliklerini dikkate alarak</u> öğretim yapmaya çalışır.
Öğretim <u>tek bir şekilde</u> (ders anlatımı yoluyla) sağlanır.	Öğretim <u>birden fazla yolla</u> sağlanır.
Öğretim <u>görevleri, sınıf düzeyindeki standartlarla uyumludur.</u>	Sınıf düzeyindeki <u>standartlarla uyum sağlarken</u> , öğretim görevleri öğrencilerin <u>ihtiyaçlarına ve farklılıklarına hitap</u> edecek şekilde tasarlanmıştır.
Öğretmen <u>bilgiyi sunmak için tek bir kaynağa</u> güvenir.	Öğretmen bilgileri sunmak <u>için çeşitli materyaller</u> (örneğin, birden fazla sınıf düzeyinden ders kitapları, bilgisayar yazılımı) kullanır.
Öğretmen tüm öğrencilere <u>aynı ödevi</u> verir.	Öğretmen <u>birkaç ödev seçeneği</u> sunar.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-4

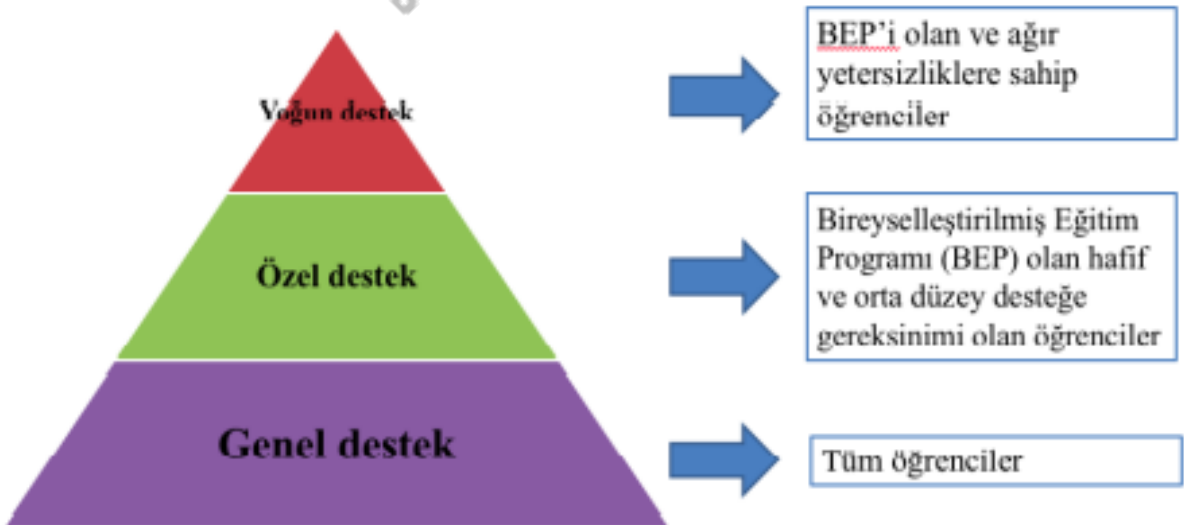
★ Öğrenme içeriğinin uyarlanma yolları:

- 👉 Boyut/miktar,
- 👉 Zorluk,
- 👉 Alternatif hedefler,
- 👉 Öğrencilerin ilgileri,
- 👉 Destekleme,
- 👉 Öğrenme sözleşmesi,
- 👉 Mini dersler.

★ Motivasyonu düşük olan öğrenciler için yapılabilecek alternatifler:

1. Ders heyecanlı hâle getirilebilir. (Haydi, kopuyoruz çocuklar! byhy 😊)
2. Sınıf belli öğretimsel hedeflerde çekici hâle getirilebilir.
3. Rutinlerin dışında, etkinliklere öğrenciler tarafından beklenmedik özellikler taşıyan bazı içerikler eklenebilir.
4. Öğrencileri duygusal olarak dâhil etmeye yönelik çaba gösterilebilir.
5. Mümkün olduğunda öğrencilerin seçimlerine, etkinlikler içerisinde tercihlerini kullanmasına yönelik özellikler derslere eklenebilir.
6. Sınıfı bazen şaşırtabilirsiniz. (Farklı kıyafet, aksesuar vb.)
7. Okul dışı öğrenme ortamlarını olabildiğince öğrenme süreçlerine dâhil edebilirsiniz.

★ Zihnimizde kalıp yargıları, ön yargıları büyütmeyip her çocuğun öğrenebilir olduğuna inandığımızda zihnimiz de bu destek piramidindeki gibi çalışmaktadır:

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-5

★ Kapsayıcı Eğitim Ortamlarında Öğrenme Ürünlerine İlişkin Düzenlemeler:

- 👉 Değerlendirme ortamının uyarlanması
- 👉 Değerlendirme yöntemi ile ilgili uyarılama
- 👉 Değerlendirme materyalleri ile ilgili uyarılama
- 👉 Sınavların süresi ile ilgili uyarılama

★ Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri:

- 👉 Mesleki bilgi,
- 👉 Mesleki beceri,
- 👉 Tutum ve değerler.

★ Okul tarafından öğrenci velilerine yönelik yapılabilecek etkinlik türleri;

- 👉 Ebeveyn eğitimi,
- 👉 Ebeveyn katılımı,
- 👉 Okul-aile iş birliği

★ Okulun açıldığı ilk günlere özgü karşılama ritüelleri;

- 👉 Oryantasyon,
- 👉 Hoş geldin mektupları,
- 👉 Hoş geldin etkinlikleri,
- 👉 Sene başı genel kurul toplantısı,
- 👉 Sabah anonsları,
- 👉 Müfredat gecesi,
- 👉 Veli-öğrenci-öğretmen katılımıyla sene başı pikniği,
- 👉 Tanışma yemeği; sene başı okul kahvaltısı,
- 👉 Okul web sitesinin ve sosyal medya hesaplarının etkin kullanılması.

★ Kapanış veya sonlandırma ritüelleri;

- 👉 Bayrak törenleri,
- 👉 Mezuniyet törenleri,
- 👉 Devir teslim töreni,
- 👉 Okuma bayramı,
- 👉 Okulda kapanış yemeği,
- 👉 Yılbaşı partisi, *
- 👉 Yılsonu çay partisi/kahvaltısı vb. yetenek sunumları, veda gecesi,
- 👉 Veli-öğrenci-öğretmenler katılımıyla sene sonu pikniği,

(*Kapanışta 'yılbaşı' ifadesi ilginç ancak PDF'te sadece 'Okul tarafından öğretmen ve öğrencilere düzenlenir.' şeklinde yazıyor. byhy)

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-6

★ Türkiye’de eğitim alanında faaliyetler yürüten vakıf ve dernek örnekleri:

- 👉 Millî Eğitim Vakfı (MEV),
- 👉 Türk Eğitim Vakfı (TEV),
- 👉 Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV),
- 👉 Türk Eğitim Derneği (TED), (**Atatürk’ün direktifiyle**)
- 👉 Başka Bir Okul Mümkün Derneği (BBOM),
- 👉 Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar (Koruncuk) Vakfı.

★ **Aile ve Toplum Katılımına Yönelik Pratik Öneriler:**

- 👉 İletişim ve etkin katılım
- 👉 Evde ve okulda öğrenmeyi birleştirme
- 👉 Topluluk ve kimlik oluşturma
- 👉 Ailenin rolünü tanıma
- 👉 Ortak karar verme süreçleri oluşturma
- 👉 Okul dışında da iş birliği yapma

★ **Mülteci grupların eğitimi dikkate alındığında yaşanan sorunlar:**

- 👉 Psikososyal (travmalar),
- 👉 Uyum (farklı kültür),
- 👉 Dil ve iletişim (farklı dil),
- 👉 Sistemsel (farklı eğitim sistemi),
- 👉 Ailevi (kayıplar, yoksulluk...)

★ **Ayrımcılık türleri:**

- 👉 Etnik köken ayrımcılığı
- 👉 Dinî inanç ayrımcılığı
- 👉 Cinsiyet ayrımcılığı
- 👉 Sosyo-ekonomik düzey
- 👉 Engellilik veya özel gereksinimler

★ **Eğitim Ortamlarında Ayrımcılık:**

- 👉 Damgalama,
- 👉 Kalıp yargı,
- 👉 Ötekileştirme,
- 👉 Sosyal dışlama.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-7

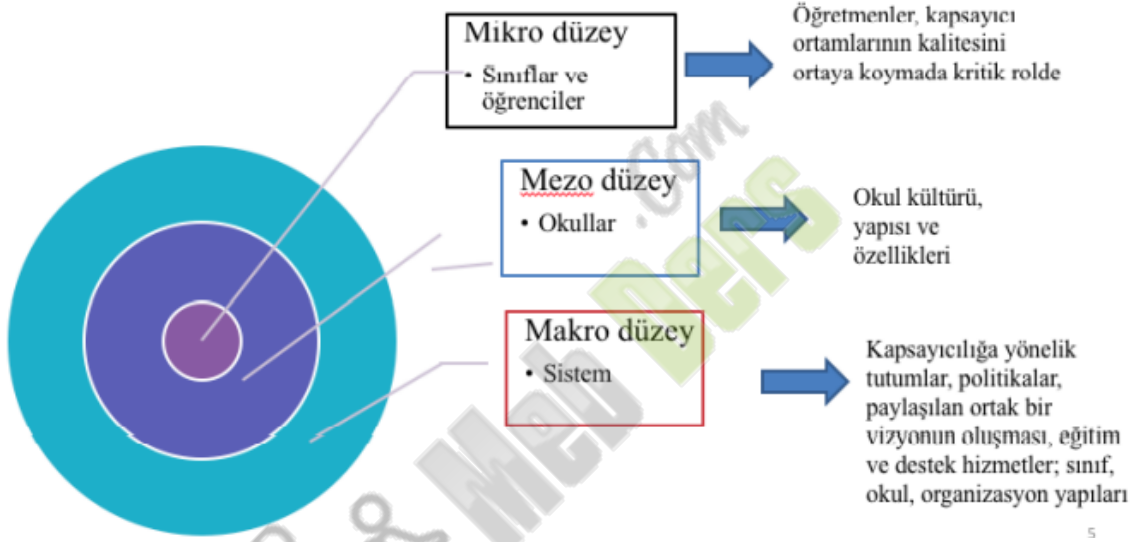

Öğretmenlerin öz değerlendirme için kullanabilecekleri

- 👉 Öz değerlendirme rubriklerinin kullanımı,
- 👉 Öğretmenlerin kendi çalışmalarını kaydettikleri günlükler,
- 👉 Kayıt çizelgelerini,
- 👉 Öğretmenlerin birbirlerini değerlendirmeleri.

Kapsayıcı eğitimin kalitesi faklı düzeylerde faklı paydaşlarla ele alınabilmektedir:

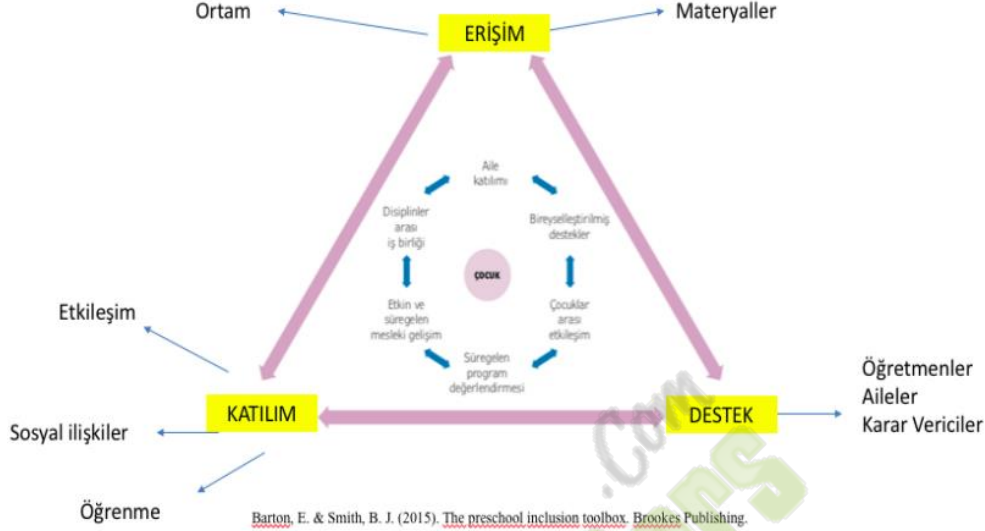
Kapsayıcı eğitimin kalitesi:

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 5.BÖLÜM: EĞİTİMDE KAPSAYICILIK-8

★ Kaliteli kapsayıcı eğitimin bileşenleri:

★ Kapsayıcı erken çocukluk eğitiminin kalitesi aşağıdaki göstergelere göre değerlendirilmektedir:

1. Ortamın, materyallerin/araçların uyarlanması
2. Akran etkileşimine yetişkin katılımı
3. Yetişkinlerin çocukların serbest zaman etkinliklerine ve oyununa rehberlik
4. Çatışma çözme
5. Grup üyeliği
6. Çocuklar ve yetişkinler arasındaki ilişkiler
7. İletişim için destekleme
8. Grup etkinliklerini uyarlama
9. Etkinlikler arası geçiş
10. Geri bildirim
11. Aile-uzman iş birliği
12. Çocukların öğrenmelerini takip etme

★ Kalitenin gelişmesinde en kritik faktör öğretmenlerdir.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 6.BÖLÜM: ÇEVRE EĞİTİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ-

Atmosfer, Hava, İklim ve İklim Değişikliği

★ **Atmosfer** (hava küre); yerküreyi saran ve onun yaşanabilir bir gezegen olmasını sağlayan, çeşitli gazlardan oluşan gaz örtüsü olarak tanımlanır.

★ **Hava**; herhangi bir yerde ve zamandaki atmosfer koşullarının herhangi bir andaki kısa süreli durumu olarak tanımlanır.

★ **İklim**; genel olarak, yeryüzünün herhangi bir yerinde uzun yıllar boyunca gözlenen tüm hava koşullarının ortalama özelliklerinin yanı sıra, bu olayların yaşanma sıklıklarının zamansal dağılımlarının, gözlenen uç değerlerin, şiddetli olayların ve tüm değişkenlik çeşitlerinin biresimi olarak tanımlanır.

★ **İklim değişikliği**; çok genel bir yaklaşımla, nedeni ne olursa olsun iklim koşullarındaki geniş ölçekli (küresel) ve önemli bölgesel ya da yerel etkileri bulunan, uzun süreli ve yavaş gelişen değişiklikler olarak tanımlanır.

★ **İklimsel değişkenlik**; tüm zaman ve alan ölçeklerinde iklimin ortalama durumundaki ve standart sapmalar ile uç olayların oluşumu gibi öteki istatistiklerdeki değişimlerdir.

★ **Aridite**; yeryüzünün herhangi bir yerinde egemen olan fiziki coğrafya denetçilerinin ve uzun süreli atmosfer dolaşımı düzeneklerinin oluşturduğu sürekli yağış ve nem açığı koşulları ya da hidroklimatolojik kuraklıktır.

★ İklimde meydana gelen değişikliklerin temel sebepleri;

- ✎ Milankovitch döngüleri,
- ✎ Güneş'ten gelen enerji miktarındaki değişimler,
- ✎ Okyanusal ve atmosferik süreçler,
- ✎ Volkanik püskürmeler,
- ✎ İnsan etkinliklerinden kaynaklanan sera gazlarının artışları.

★ **Sanayi Devrimi'nden bu yana sera gazları etkisiyle** gezegenimizin yüzey sıcaklığının ortalama yaklaşık 1.2°C derece kadar artış göstermiştir.

★ **IPCC raporları** ve çeşitli araştırmalarda gezegenimizin yüzey sıcaklığının yüzyıl sonuna kadar en fazla 2°C derece artış göstermesinin kabul edilebilir olduğu ve önlem alınmaz ise gezegenimizin iklim düzeninin kalıcı olarak değişime uğrayacağı "bilimsel olarak" kanıtlanmıştır.

★ **"Kırmızı alarm"** olarak değerlendirilen IPCC **"İklim Değişikliği 2021: Fiziksel Bilim Temeli Raporu"** insanlığın uluslararası kabul gören 1.5°C'lik geri dönüşmez eşik noktasına tehlikeli bir yakınlıkta olduğunun, ısınmanın engellenmesinde mevcut çabaların yetersiz kaldığının altını çizmektedir.

(Bu bölümdeki üç nemli derece: 1.2°C, 1.5°C ve 2°C. byhy 😊)

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 6.BÖLÜM: ÇEVRE EĞİTİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ-2

★ Güneş'ten salınan ve yeryüzüne ulaşan enerjinin eşitsiz dağılımı, rüzgâr olarak bildiğimiz yatay hava hareketlerini ve bulutlar ile yağışları oluşturan dikine hava hareketlerinin (konveksiyon) doğrudan oluşmasına neden olur.

Fiziksel İklim Sisteminin Bileşenleri

★ İçsel interaktif bileşenler;

- 👉 Atmosfer,
- 👉 Okyanuslar,
- 👉 Deniz buzu,
- 👉 Kara yüzey ve özellikleri,
- 👉 Kar örtüsü,
- 👉 Karasal buzul,
- 👉 Hidroloji.

★ Dış olarak nitelendirilen bileşenler;

- 👉 Güneş-Yer geometrisi,
- 👉 Yerkürenin yörüngesi,
- 👉 Kara ve deniz dağılışı,
- 👉 Karaların fiziki coğrafi özellikleri,
- 👉 Okyanus tabanı topografyası,
- 👉 Havza şekilleri,
- 👉 Atmosfer ve okyanusların temel bileşimi ve kütlesi.

★ Yerkürenin, rotasyon, revolusyon ve presesyon olarak adlandırılan başlıca üç hareketi vardır.

👉 **Rotasyon;** yerkürenin kendi eksenini çevresindeki dönüşüdür. 24 saatte tamamladığı bu hareketi sonucunda, gece ve gündüzün günlük döngüsü oluşur.

👉 **Revolusyon;** yerkürenin Güneş'in çevresindeki yörüngesini, başka bir deyişle ekliptik düzlemini izleyerek yaptığı dönüş hareketidir.

👉 **Presesyon (yalpalama);** Dünya'nın rotasyon sırasında, başını sallayan bir topaç gibi yalpalayarak yaptığı dönüş hareketidir. Bunun nedeni, Dünya'nın Ekvator bölgesinin şişkin ve ekseninin eğimli olması ve bunun sonucunda Güneş'in ve Ay'ın, yerkürenin çeşitli bölümleri üzerinde farklı çekim yapmalarıdır.

★ Mantonun litosferden görece daha sıcak ve daha akışkan üst bölümü astenosfer olarak adlandırılır. Litosferi oluşturan geniş ve katı levha parçaları, astenosferdeki konveksiyon hücrelerinin oluşturduğu iç dolaşıma bağlı olarak hareket etmektedir. Bu büyük ölçekli düzenek, levha tektoniği (plaka tektoniği) olarak adlandırılır.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 6.BÖLÜM: ÇEVRE EĞİTİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ-3

Dünya'daki üç ana iklim zorlama etmeni:

Levha tektoniği,

Orbital zorlama,

Güneş enerjisinin şiddetindeki değişiklikler.

Milankoviç döngüleri; Dünya ekseninin eğimindeki ve Dünya'nın Güneş çevresindeki yörüngesinin şeklindeki yavaş değişikliklerin yerküre iklimi üzerindeki etkisi, yani orbital zorlamasıdır.

İnsan kaynaklı iklim değişikliğine neden olan başlıca olumsuz insan etkinlikleri ve eylemleri;

Sera gazları,

Arazi kullanımı,

Arazi kullanımı değişikliği,

Ormansızlaşma.

Sera etkisi; atmosferdeki gazların gelen Güneş ışınımına karşı geçirgen, buna karşılık geri salınan uzun dalga boylu yer ışınımına karşı çok daha az geçirgen olması nedeniyle, yerkürenin beklenenden daha fazla ısınmasını sağlayan ve ısı dengesini düzenleyen doğal süreç olarak tanımlanabilir.

Küresel ısınma; Sanayi Devrimi'nden beri, çeşitli insan etkinlikleri sonucunda atmosfere salınan sera gazlarının atmosferdeki birikimlerindeki hızlı artışa bağlı olarak, şehirleşmenin de katkısıyla doğal sera etkisinin kuvvetlenmesi sonucunda, yeryüzünde ve atmosferin alt katmanlarında saptanan sıcaklık artışı şeklinde tanımlanabilir.

İklim Diplomasisi

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS)

BMİDÇS Kyoto Protokolü

BMİDÇS Paris Antlaşması

Glasgow Konferansı ve Glasgow İklim Paktı

Maladaptasyon; artan sera gazı salımları, iklim değişikliğine karşı artan ya da değişen etkilenebilirlik, daha adaletsiz sonuçlar ve şimdi ya da gelecekte azalan refah dâhil olmak üzere iklimle ilgili olumsuz sonuçların riskinde artışa yol açabilecek "yanlış uyum" eylemleridir.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 6.BÖLÜM: ÇEVRE EĞİTİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ-4

★ Eş zamanlı aşırı olayların (ekstremler) riskleri birleştirmesinin bazı örneklerle birlikte çizimsel gösterimi:

Yeşil Çatı Nedir?

★ Kentlerde geniş alanları kaplayan bina çatılarından, hatta duvarlarından yararlanmaya yönelik yaklaşımlar ve sonuçlarıdır.

★ Yeşil Çatıların Başlıca Çevresel İşlev ve Yararları:

1. Kentin Havaasını Soğuturlar
2. Enerji ve Sağlık Bakım Maliyetlerini Azaltırlar
3. Kentsel Selleri Önlerler
4. Suyu Süzerler
5. Gıda Güvenliğini Geliştirirler
6. Sosyal Uyum ve Savunuculuğu Sağlarlar

★ **Calvin Döngüsü;** organizmaların - özellikle bitkiler ve alglerin - havadaki CO₂'den enerji ve yiyecek oluşturduğu süreçtir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 6.BÖLÜM: ÇEVRE EĞİTİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ-5

★ BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (BM SKA) olarak belirlenen 17 Amaç;

1. Amaç – Yoksulluğa Son
2. Amaç – Açlığa Son
3. Amaç – Sağlıklı ve Kaliteli Yaşam
4. Amaç – Nitelikli Eğitim
5. Amaç – Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
6. Amaç – Temiz Su ve Sanitasyon
7. Amaç – Erişilebilir ve Temiz Enerji
8. Amaç – İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme
9. Amaç – Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı
10. Amaç – Eşitsizliklerin Azaltılması
11. Amaç-Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar
12. Amaç – Sorumlu Üretim ve Tüketim
13. Amaç – İklim Eylemi
14. Amaç – Sudaki Yaşam
15. Amaç – Karasal Yaşam
16. Amaç – Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar
17. Amaç – Amaçlar İçin Ortaklıklar

Arkadeşler,
Dinleyin bi yol.
PDF sayfa 346-347'de
bunla birer cümleynen
açıklanmış. Uzatmayem
diye eklemedim.
Bakceseniz bakın ordan.
Sorulara goycem,
yapasınız zaten.
Size güveniyom.
byhy

★ 17 SKA ayrı amaçlar olarak kurgulanmış olsalar da birbirinden bağımsız olmayıp; herhangi bir amaç için yürütülen politikalar veya eylemler diğer amaçları da etkilemektedir.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR)

6.BÖLÜM: ÇEVRE EĞİTİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ-6

★ Johan Rockström öncülüğünde bir grup bilim insanının 2009 yılında yayımladığı “Gezegenin Sınırları: İnsanlık İçin Güvenli Alanı Araştırmak” isimli bilimsel makale, gezegenimizde yaşamın sürmesi için 9 kritik eşik belirlemiştir;

- 👉 Biyolojik çeşitlilik,
- 👉 İklim değişikliği,
- 👉 Yeni kimyasallar,
- 👉 Ozonun incelməsi,
- 👉 Atmosferik aerosol yükselmesi,
- 👉 Denizlerin asitlenmesi,
- 👉 Biyojeokimyasal döngüler,
- 👉 Tatlı su kullanımı,
- 👉 Arazi kullanımı.

★ **Doğrusal ekonomi;** ham madde doğadan temin edilir; kullanılacak malzeme üretilir, kullanılır sonra da hepsi tekrar atık olarak doğaya atılır.

★ **Döngüsel ekonomi;** hammadde temininden itibaren, üretim, kullanım, dönüşüm ve yeniden dönüşümü esas almayı ifade eden üretim ve tüketim modelidir.

★ **Sıfır Atık;** israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya en aza indirilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan atık yönetim felsefesi olarak tanımlanan bir hedeftir.

★ Sıfır Atık Projesi kapsamında devam eden “Sıfır Atık Mavi” çalışması ile deniz ve kıyıların korunması da ulusal bir öncelik haline getirilmiştir.

★ Sıfır Atık Mavi Hareketi, denizlerin, akarsuların, göllerin korunması için Türkiye'nin deniz koruma seferberliğidir.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 7. BÖLÜM: SOSYAL ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM-İ

İletişimin Ögeleri ve Süreçleri

İletişimin dört ögesi vardır;

Kaynak: Mesaj gönderendir.

Hedef: Mesajı alır, anlamlandırır ve kaynağa farklı bir mesaj gönderir.

Mesaj-ileti: Hedefe iletilmek istenen her şey mesajdır.

Kanal: Kişiler karşılıklı mesajlarını farklı yollarla iletirler.

İletişim Süreçleri:

Kodlama: Mesajın işaret hâline dönüşmesinde kullanılan simgeler ve simgeler arasındaki ilişkileri düzenleyen kuralların tümüne kod denir. En çok kullanılan kod sistemi dildir.

Kod açma ve yorumlama: Kaynaktan gelen mesajın içeriğinin alınıp çözümlenmesi, anlamın anlaşılmasıdır.

Geri bildirim: İletişim sürecine kişiler arası iletişimdeki işlevi de karşılıklı gidip gelen mesajların doğru algılanıp algılanmadığını test etmektir. Geri bildirim olmadığında iletişimin sağlıklı kurulup kurulmadığını bilemeyiz, bu nedenle de sürecin olmazsa olmazıdır.

Gürültü: Kaynaktan çıkan mesajın hedef tarafından tam ve doğru olarak alınmasını etkileyen şey gürültüdür. Mesafe, ortamdaki gürültü ya da her türlü fiziksel engel gürültü olarak tanımlanabilir.

İletişimin Sınıflandırılması

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 7. BÖLÜM: SOSYAL ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM-2

Johari Penceresi'nin Alanları:

Açık alan: Kişinin kendi tarafından da başkaları tarafından da bilinen alandır. Bu alanda insanlar umutlarını, beklentilerini ya da korkularını çekinmeden diğer insanlarla paylaşmaktadırlar.

Kör alan: Bu alan başkaları tarafından bilinen ancak kişinin bilmediği alanıdır. Başkalarının bir kişi hakkında edindiği izlenimlerle ilgilidir.

Gizli alan: Bu alan kişinin bildiği ancak başkalarının bilmediği alandır. Kişi, bilinçli olarak bazı yanlarını gizlemek istemektedir.

Bilinmeyen alan: Bu alan ise kişinin de başkalarının da bilmediği, karanlık alandır. Bu alanların büüklüğü kişiden kişiye değişmektedir. Burada kişinin kendini derinlemesine tanıması, başka insanların da aynı şekilde kişiyi tanıması önemlidir.

İyi bir dinleyicinin özellikleri:

1. Dinlemenin amacını ve yöntemini belirler,
2. Ön bilgilerini harekete geçirir,
3. Dinlediklerini ön bilgilerinin ışığında inceler,
4. Konuşmacının aktardığı bilgilerle ön bilgileri arasında bağ kurar,
5. Bir olay ve düşünce arasındaki farkı belirler,
6. Ana ve yardımcı düşünceleri belirler,
7. Konuşmacının amacını belirler,
8. Propaganda, abartı ve ön yargıları belirler,
9. Zihinsel yapısını düzenler ve geliştirir,
10. Konuşmayı, konuşmanın içeriğini değerlendirir.

Dinleme alanları:

İşlem boyutu	Etkileşim boyutu	Sözlü anlama boyutu
İşitme	Fiziksel etkileşim	Etkileşimsel süreçte
Anlama	Zihinsel etkileşim	Süreçsel
Zihinde yapılandırma		

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 7. BÖLÜM: SOSYAL ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM-3

Dinleme türleri:

Takdir edici dinleme; söylenenden keyif almaya odaklanılan dinlemedir.

Kapsamlı dinleme; öğrenme ve bilgiyi hatırlamaya odaklanılan dinlemedir.

Kritik değerlendiren dinleme; duyulanı yargılayan ya da değerlendirmeye odaklanılan dinlemedir.

Vurgulu dinleme; diğerlerinin duygularını anlamaya odaklanılan dinlemedir.

Katılımcı dinleme; kişiler arası iletişimde etkili dinlemenin temeli aktif katılımdır. Katılımcı dinleme, dinleyen kişinin duyduklarını tekrar etmesi, özümlemesi ve yansıtmasıdır.

Edilgin dinleme; dinleyen kişinin sözel geri bildirimde bulunmadığı, konuşanın duygularının anlaşılmaya çalışıldığı, vereceği karara güvenildiği, kişinin sorundan kendisinin sorumlu olduğu gibi mesajlar veren destekleyici bir süreçtir.

Empatik dinleme; empatik dinlemede amaç kişinin kendisini açması, duygularını daha yoğun yaşaması, kendisinde var olan çatışmaları çözmesi, kendisini kabul etmesi için cesaretlendirmektir.

Yargısız ve eleştirel dinleme; etkili dinleme hem yargısız hem de eleştireldir; açık bir zihinle, anlamak için dinlemeyi gerektirir.

Derinlemesine dinleme; yüzeydeki mesajları da önemsemeyi, konuşmacının sözlü ve sözsüz mesajlarına ve bunlar arasındaki tutarlılığa dikkat etmeyi, hem içerik hem de duygu mesajlarını anlamayı, konuşmacının dile getirmediği duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışmayı ve anlaşılana dile getirmeyi, konuşmacının mesajlarına yanıt vermeyi içerir.

Çözümleyici dinleme; kişinin kelimelerini aynen tekrarlamak değildir. Kişinin duygularının ve mesajlarının anlaşılmaya çalışıldığını gösterir.

Etkin dinleme; konuşmacının mesajının sözel ve sözel olmayan yönüne, içeriğine ve duygularına anlam katma yöntemi olmalıdır.

Dikkatle dinleme; konuşmacının söylediklerini takip etmeyi gerektirir.

İletişim Engelleri

Fiziksel ve teknik engeller: Bunlar mesaj ile ilgili engeller, kanal ve araçlarla ilgili engeller, gürültü ile ilgili engeller ve dil ile ilgili engellerden oluşmaktadır.

Sosyal ve psikolojik engeller: Kişilerin var olan düşünce, duygu ve değer yargılarından, davranış, tutum ve hedefleri, düşünce boyutları, dinleme ve anlama becerilerinden, sosyokültürel şartların farkındalığından kaynaklanabilir.

Örgütsel engeller: Roller, zaman baskısı, örgütün büyüklüğü, geri bildirim sisteminin yetersiz olması, yönetim tarzı, aşırı bilgi yüklemesi, statü farklılıkları ve hiyerarşi nedenli olabilir.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 7. BÖLÜM: SOSYAL ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM-4

Farklı bir sınıflandırmaya göre iletişim engelleri:

1- **Kişisel unsurlar:** Alicının ve vericinin mesajı kodlarken veya iletirken gerekli dikkati göstermemelerinden kaynaklanan engellerdir.

Bu engeller; alıcının mesajı yanlış anlayabilmesi ve yorumlayabilmesi, belli ön yargılar nedeniyle mesajı yanlış değerlendirmesi, konuşmacıya karşı ilgisizlik ve farklı olumsuz tutumlardır. İletişim sürecinin iki önemli unsuru olan alıcı ve gönderici, aynı zamanda iletişimi engelleyici rol de oynayabilmektedir.

2- **Fiziksel unsurlar:** Kişilerin kendilerinden kaynaklanmayan, dış kaynaklı ortamlarda oluşan ve iletişimi olumsuz yönde etkileyen unsurlardır.

3- **Semantik unsurlar:** Kullanılan dilden kaynaklı yanlış anlaşmalar ve iletişim engelleridir. Bazı sembollerin birden fazla anlamı olabilir bunun dışında bir sembol farklı kişiler için farklı anlamlar oluşturabilir.

4- **Zaman baskısı:** İş yaşamındaki zamanla alakalı sınırlamalar, iletişim esnasında örgüt üyelerinin üzerinde zaman baskısı oluşmasına neden olmaktadır.

5- **Algılamadaki seçicilik:** Bazı iletilerin bilerek yahut bilmeyerek algılanmasıyla ilgilidir. Kişiler, belirli ön yargılara sahipse vericiden gelecek olan iletileri hiç algılayamayabilirler yahut kastedilenden farklı algılanabilirler.

(Bunlardan yorumla dayalı güzel sorular çıkar. byhy 😊)

Eğitim Ortamlarında Ekolojik Sistem Yaklaşımı

Ekolojik yaklaşımın temel prensipleri :

Çocuk, modelin merkezinde yer almaktadır.

Çocuğun hayatında kendisini ve birbirlerini etkileyen farklı sistemler yer almaktadır.

Çocuğun davranışları çevresindeki bireylerden ve ilişkilerden etkilendiği gibi çocuk da onları etkiler.

Çocuğun gelişimi bu sistemlerdeki deneyimlerin niteliğine bağlıdır.

Sistemler arasındaki ilişkilerin niteliği ve sıklığı da çocuk üzerinde etkilidir.

Çocuğun doğrudan içinde bulunmadığı sistemler de çocuğun gelişimini etkiler.

Çocuğun sağlıklı gelişimi için sistemler arasındaki etkileşimin tutarlılığı önemlidir.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 7. BÖLÜM: SOSYAL ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM-5

★ Ekosistem yaklaşımı;

★ Ekolojik sistem yaklaşımı, bireyi çevre içerisinde yaşayan bir varlık olarak ele alır ve bireyin davranışını değerlendirirken çevreyi de göz önünde bulundurur.

★ Bireyin yaşam döngüsü içerisinde meydana gelen etkileşimler ve karşılaştığı yaşam olayları üç temel kategori içerisinde ele alınabilir:

Mikro olaylar; kişisel olarak her bireyin sahip olduğu yaşam deneyimlerini ifade eder. Madde bağımlılığı, intihar teşebbüsleri, depresif kişilik yapısı vb.

Mezzo olaylar; bireylerin sosyal çevre içerisinde diğer bireyler ve küçük gruplar ile kurdukları ilişki ve etkileşimler üzerine odaklanır. Bireyin aile, arkadaş ve iş çevresi ile arasındaki etkileşimleri kapsar.

Makro olaylar; üçüncü ve son kategoridir. (Açıklama yapaydınız iyiydi. byhy 😊)

★ Bu sistemleri açıklamak gerekirse;

Mikrosistem- Su anki ortam: Ev, okul, iş yeri vb.

Mezzosistem- Mikrosistemlerden oluşan sistem: Komşuluk, toplum.

Ekzosistem- Doğrudan bireyi kapsamayan sosyal yapılar: Kamu kurumları, profesyonel kuruluşlar.

Makrosistem- Kültürü kapsayan örüntüler: ekonomik ya da siyasal ideolojiler, baskın inançlar ya da basmakalıp düşünceler.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 7. BÖLÜM: SOSYAL ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM-6

Mikrosistem;

- 👉 Günlük yaşamda bireylerle en doğrudan ilişkili sistemlerdir.
- 👉 İnsanların yüz yüze etkileşim içinde oldukları ortamlardır.
- 👉 İyi çalıştığında bireyler daha iyisini yapmak ve büyümek için kapasitelerini artırır.

👉 Bireyin yakın ilişki kurduğu kişilerle (mikrosistem) olan ilişkilerde bozulma olursa çocuğun çevresindeki yaşantıları keşfetme süreci engellenebilir.

Çocuğun içinde bulunduğu akran grubunun suçluluğa eğilimi çocuğun da bu davranışlara sürüklenmesine neden olabilmektedir.

👉 Aile bireylerinin birbirlerine karşı olumsuz tutum ve davranışları çocuğun gelişimini olumsuz etkileyerek suça yönelmesine neden olabilmektedir.

Mezzosistem;

- 👉 Mikrosistemin kişisel oluşumlarını birbirine bağlayan ilişkileri ve ağları içerr.
- 👉 Sistemler arasındaki bağlantıların fazla ve nitelikli olması durumunda iyi çalışmaktadır.

👉 Zengin bir çevre, birbirine bağlı olan ve bireyleri açık iletişime teşvik eden bir çevredir.

👉 Örnek olarak okul-aile iş birliğinin çocuğun akademik başarısına etkisi ya da aile-akran ilişkilerinin çocuğun ebeveyn denetimine katkısı verilebilir.

Ekzosistem;

👉 Sosyal medya, yasal mevzuat gibi bireyin gelişiminde dolaylı etkisi olan birimlerin oluşturduğu katmandır.

👉 Genel eğitim politikaları, medya ve kitle iletişim araçları bu birimlere örnek verilebilir.

Makrosistem;

- 👉 Bu katmanda bireyin yaşadığı toplumun özellikleri yer alır.
- 👉 Kültürel değerler, ırksal ilişkiler, benimsenen din bunlara örnek verilebilir.

Kronosistem;

👉 Önceki tüm katmanları kaplayan bu dış katman, yaşanan zaman dilimini ifade etmektedir.

👉 Örneğin, savaşlarda ve ekonomik kriz dönemlerinde suç davranışlarında artış olabilmektedir.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 7. BÖLÜM: SOSYAL ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM-7

Okul İklimi ve Ekolojik Sistem Yaklaşımı Arasındaki İlişki

Okul iklimi;

- 👉 Okulda çalışanların okulu nasıl betimlediği ile ilgilidir.
- 👉 Okulda zaman içinde şekillenen, her zaman görülemeyen değerler ve kurallar bütününden oluşur.
- 👉 Okulun dışarıdan nasıl görüldüğünü de gösterir.
- 👉 Bir okula ilk girdiğinizde hissettiğiniz şeydir.
- 👉 Okul kültürü ile oldukça ilişkilidir.
- 👉 Okula kimliğini kazandıran, üyelerin davranışlarını etkileyen ve üyeler tarafından algılanan, okulun tümüne egemen olandır.
- 👉 Üyelerin davranışlarını etkileyen ve bir okulu diğerinden ayırt eden iç özellikler bütünüdür.

👉 Örgüt iklimi, bir örgütü diğer örgütlerden ayıran ve örgütteki iş görenlerin davranışlarını etkileyen özellikler bütünü olarak tanımlanabilir.

Halpin ve Croft'a göre altı iklim çeşidi;

- 👉 Açık, 👉 Bağımsız, 👉 Kontrollü,
- 👉 Samimi, 👉 Babacan, 👉 Kapalı.

👉 İklim genel olarak iki farklı sınıflandırma içerisinde ele alınır:

Açık iklim: Astlara güven, iletişimde açıklık, anlayışlı ve destekleyici önderlik, çalışanların özerkliği, yüksek verim amaçlarına sahip olma...

Kapalı iklim: Orotiret önderlik, aşırı uyma eğilimi, yakından denetim ile soluklarını astların enselerinde hissettirme ve sıkı sorumluluk politikası...

Pakdanel'in sınıflandırmasına göre iklim çeşitleri;

Açık iklim: Arkadaşça ilişkiler, işleri kolaylaştırıcı, katılımcılığı teşvik gibi faktörler önemlidir ve yönetici örgütte kurmay bir liderlik örneği sergilemektedir.

Özerk (Otonom) iklim: Yönetici örgütte resmî ve sistemli bir iş yapmak için kendini çalışanlarından uzak tutar.

İdareci iklim: Yöneticinin işi kendisinin yapması, arkadaşça ilişkilerin olmaması, yazılı kurallar ve tatmin edilmeyen sosyal ihtiyaçlar karakterize eder.

Samimi iklim: Arkadaşça ilişkiler hâkimdir ve örgüt üyeleri işlerin nasıl yapılacağı konusunda görüşlerini bildirirler.

Babacan iklim: Kısmen kapalı bir iklim, çalışanların birlikte hareket etmediği, grup içinde bölünme ve yöneticinin sürekli kontrol edici görevde old. iklimdir.

Kapalı iklim: Yöneticinin çalışanları yönlendirmede etkili olmadığı, kişisel zenginlikleri ile ilgilenmediği, iş birliğinin olmadığı; grup başar. min. düz. old. ikl.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 7. BÖLÜM: SOSYAL ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM-8

Akran zorbalığına sebep olabilecek etmenler;

Mikrosistem kapsamında;

- 👉 İlgi, sevgi ve sıcaklıktan yoksun bir aile ortamı
- 👉 Cezalandırıcı, tartışmacı, düşmanca ve kötüleyici ebeveyn tavırları
- 👉 Fiziksel ve duygusal istismar uygulayan ebeveynler
- 👉 Okul bahçesi ve oyun alanlarının yetersiz olması
- 👉 Öğretmenlerin ve yöneticilerin zorbalık davranışlarını görmezden gelmesi
- 👉 Okul yönetimi tarafından fiziksel cezanın uygulanması
- 👉 Öğrencilerin okul atmosferi hakkındaki negatif düşünceleri
- 👉 Okuldaki akranların saldırgan davranışlar sergilemesi
- 👉 Okul mevcudunun fazla olması (Aaaah, ahhh! byhy 😞)
- 👉 Olumsuz davranışlar gösteren akran gruplarına dâhil olması

Mezosistem kapsamında;

- 👉 Okul ve aile arasındaki iletişimin yetersiz veya eksik olması
- 👉 Ailenin onaylamadığı arkadaş grupları

Ekzosistem kapsamında;

- 👉 İş yerinde yüksek stres ve anlaşmazlık yaşayan babaların evde çocuklarına karşı daha otoriter bir tutum sergilemeleri (Niye tek baba, anneler çalışamaz mı? byhy 😞)
- 👉 Millî Eğitim Müdürlüğünün eğitim politikaları ve okul yönetiminin akran zorbalığı konusundaki tutumu öğretmenleri etkileyecek, öğretmen davranışları da dolaylı olarak öğrencileri etkileyecektir.

- 👉 Akranlarının ailelerinin ebeveynlik stilleri

Makrosistem kapsamında;

- 👉 Şiddetin toplumda kabul görmesi
- 👉 Televizyondaki şiddet içerikli programlar
- 👉 Mahallenin sosyo-ekonomik düzeyi

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 7. BÖLÜM: SOSYAL ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM-9

👉 Çocuk temelli devamsızlık yaratan durumlar; kronik hastalıklar, özel gereksinimlilik gibi sürengenlik gösteren durumlar yanında kısa süreli devamsızlığa sebep olabilecek akut hastalıklar başlıca nedenler arasında sıralanmaktadır.

👉 Egzosistem çocuğun doğrudan etki edemediği ancak gelişimi üzerinde etkileri olan unsurların toplandığı bir sistemdir.

👉 Anne babanın işsiz ya da düşük gelirli olması gibi dezavantajlı durumlar çocuğu doğrudan olmasa da etkileyen unsurlardan bazılarıdır.

👉 Çocuğun gelişimini olumsuz olarak etkileyen ve okula devamı engelleyen başlıca nedenler arasında ulaşımdaki güçlükler, zorlu ekonomik şartlar, güvenlik sorunları ve yoksulluk gelmektedir.

👉 Egzosistemde yer alan unsurların etkilerinin en aza indirgenmesi için yetki ve bütçe bakımından, okuldan daha büyük kurumların sürekli ve güvenilir olarak bu probleme eğilmesi gereklidir.

👉 Makrosistemde ülkede olan her şeyin okula devamı nasıl etkilediğine bakılması gerekir.

👉 Çocuğa bakış açısından, politikalara kadar uzanan makrosistemde okula devamsızlık sorununun toplumsal gerekçelerinin iyi idrak edilmesi gerekir.

👉 Toplumsal iş birliği basamağı ise kronik okul devamsızlığını bir toplum sorunu olarak ele almanın yanında çocuğun çevresi tarafından da çözüme ulaştırılması gereken bir olgu olarak görür.

👉 Okullar STK, iş dünyası ve vatandaşlarla iş birliği yapabilir.

👉 Toplumsal katılımı arttırmak için öncelikle devamsız öğrencilerin ihtiyaçlarının ve problemi yaratan durumlarının iyi analiz edilmesi gerekir.

👉 Sonuç olarak, ekolojik yaklaşım çerçevesinde planlanmış ya da geliştirilmiş olan önleyici ve koruyucu müdahale programlarının çocukların okul devamsızlığını ve terkinin ortadan kaldırma sürecinde önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

Arkadaşalar,

Bu bölümdeki bazı başlıklarda bilerek kısaltma yapmadım.

Bu başlıklarla ilgili çok güzel sorular hazırlanabiliyor.

Bilgilerinize sunarım.

byhy

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 8. BÖLÜM: DİJİTAL YETKİNLİK-İ

Dijital Yetkinlik: Kavramlar ve Tanımlar

👉 **Yetkinlik**, “yargılamaya yetkili” veya “konuşma hakkına sahip” anlamına gelmektedir.

👉 **Yeterlik**, “Bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi veya ehliyet” ya da “Görevi yerine getirme gücü veren bilgi” olarak tanımlanmaktadır.

★ **Öğretimin planlanmasında yeterlikler;**

👉 **Bilgi/beceri tipleri ve seviyelerini belirlemede,**

👉 **Ders içeriklerini oluşturmada,**

👉 **Okul müfredatlarını oluşturmada,**

👉 **Öğretmen adaylarını yetiştirmede,**

👉 **Öğretmen mesleki gelişim programlarını oluşturmada yol göstericidir.**

Dijital yeterlik; geniş anlamda iş, istihdam edilebilirlik, öğrenme, boş zaman, dâhil olma ve/veya topluma katılım ile ilgili hedeflere ulaşmak için Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT'in) kendinden emin, eleştirel ve yaratıcı kullanımı olarak tanımlanabilir.

👉 **Dijital okuryazarlık;** bilişim teknolojilerinin toplum içinde bilinçli kullanılması için gerekli bilgi ve becerilerdir.

👉 **Dijital beceri;** günlük yaşamda bir sorunu çözmek için bilgi teknolojisi becerisini kullanma ve uygulama yeteneğidir.

👉 **Dijitalleşme;** var olan içeriklerin dijital ortama aktarımını kapsamaktadır.

👉 **Dijitalleşme,** hizmetlerin çevrim içi ortamlardan ve uzaktan gerçekleştirilmesini kapsar.

👉 **Dijital dönüşüm;** teknoloji adaptasyonu ile veri alışverişi ve otomasyon içeren bütünleşik sistemlerde süreçlerin dijital ortama taşınması ve daha verimli işletilmesini kapsamaktadır. E-devlet servisleri en öne çıkan dijital dönüşüm araçlarıdır.

👉 **Dijital vatandaşlık;** teknoloji kullanımına ilişkin davranış normları olarak tanımlanabilir.

👉 **Dijital vatandaşlık;** dijital dünyada görev yapmak için sorumlu olunan dijital alışkanlıklar olarak tanımlanmaktadır.

👉 **E-devlet,** daha iyi bir süreç yönetimine ulaşmak için bir araç olarak BİT ve özellikle internetin kullanılması olarak tanımlanmaktadır.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 8. BÖLÜM: DİJİTAL YETKİNLİK-2

Dijital Teknolojiler ve Hukuksal Boyut

Bilişim Hukuku, Etik ve Telif Hakları:

👉 **Bilgi toplumu**, bilginin işlenmesinde ve depolanmasında bilgi ve iletişim teknolojilerini baz alan ve temel üretim faktörü bilgi olan bir toplum yapısıdır.

👉 **Bilişim etiği**; bilgisayar, iletişim ve ağ/internet ortamlarında uyulması gereken kuralları tanımlayan normlardır.

👉 **Temel amaç**, kişilerin azami fayda ve asgari zarar ile bu ortamları kullanmasını güvence altına almaktır.

👉 **Telif hakkı**, kişinin her türlü fikri emeği ile meydana getirdiği ürünler üzerinde hukuken sağlanan haklardır.

👉 **Bilişim suçu**, bilgileri otomatik işleme tabi tutan veya verilerin nakline yarayan bir sistemle gayri kanuni, gayri ahlaki veya yetki dışı gerçekleştirilen her türlü davranış olarak tanımlanmaktadır.

Kişisel Veriler ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu:

👉 **Kişisel veri**, gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi kapsamaktadır.

👉 Kişisel verilerin korunması, temel bir insan hakkı olan özel hayatın gizliliği ile doğrudan bağlantılıdır.

👉 2016'da 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) yürürl. gir.

★ **Kişisel verilerin kullanımında aşağıdaki kurallara dikkat edilmesi gerekmektedir:**

👉 Kişisel verilerin toplanmasında hukuka ve dürüstlük ilkelerine uyulması

👉 Kişisel verilerin elde edildiği kaynakların açık ve net olması

👉 Kişisel verilerin doğru ve güncel olması

👉 Verilerin meşru ve gerekli amaçlar için toplanıyor ve işleniyor olması

👉 Veri toplama amaçlarının açıklanması ve sadece bu amaçlar için kull.

👉 Verilerin amaç için kullanıldıktan sonra muhafaza edilmemesi ve silinmesi

Dijital Yeterliklerin Oluşum Süreci ve Değerler

★ **2023 Sanayi ve Teknoloji Stratejisi**

👉 Dördüncü Sanayi Devrim olarak adlandırılır.

👉 Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanmıştır.

👉 Türkiye'nin "Millî Teknoloji Güçlü Sanayi" vizyonunu gerçekleştirmede yol haritası çizilmektedir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 8. BÖLÜM: DİJİTAL YETKİNLİK-3

Dijital Teknolojiler ve Hukuksal Boyut

Bilişim Hukuku, Etik ve Telif Hakları:

Bilgi toplumu, bilginin işlenmesinde ve depolanmasında bilgi ve iletişim teknolojilerini baz alan ve temel üretim faktörü bilgi olan bir toplum yapısıdır.

Bilişim etiği; bilgisayar, iletişim ve ağ/internet ortamlarında uyulması gereken

Beş ana bileşen;

Yüksek Teknoloji ve İnovasyon,

Dijital Dönüşüm ve Sanayi Hamlesi,

Girişimcilik,

Beşerî Sermaye,

Altyapı.

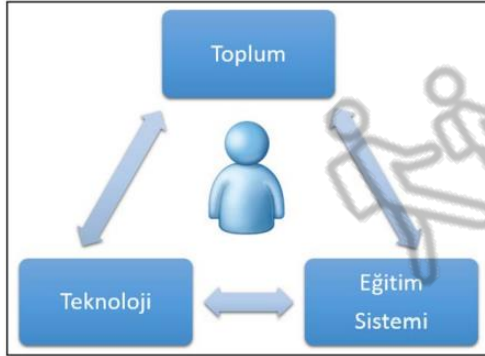
Yeterlikler Nereden Gelmektedir?

Teknoloji, toplum ve eğitim sistemleri arasındaki ilişki;

Teknoloji, toplum ve eğitim arasındaki ilişkinin örneklenmesi

Farkındalık artması (Eğitim)	İhtiyaç (Toplum talebi)	Çözüm (Teknoloji)
Taşıma ve ulaşımın kolay yapılabilmesi zenginliği artırır.	Daha kolay taşıma ve ulaşım yöntemlerine olan talep	Tekerlek ve at arabası
At arabası kullanarak daha hızlı taşıma ve ulaşım yapılabilir.	Taşıma ve ulaşımın at arabasından daha hızlı yapılması ihtiyacı	İçten yanmalı motor ve otomobil
İçten yanmalı motorlu araçların kullanım ve bakımındaki avantaj ve dezavantajları hakkında bilgilenmek	Kullanımı ve bakımı daha ucuz, konforlu ve hızlı otomobiller	Verimli içten yanmalı motorlar ve güvenlikleri artırılmış otomobiller
Verimli içten yanmalı motorlu araç kullanmanın çevreye verdiği zararlar hakkında bilgilenmek	Çevreyi daha az kirleten taşıma ve ulaşım teknolojileri	Hibrit ve elektrikli araçlar
Hibrit ve elektrikli araç kullanmanın getirdiği verimlilik ve güvenlik avantajlarını bilmek	Optimik verimli ve güvenli ulaşım	Otonom sürürlü hibrit ve elektrikli araçlar

Makro seviyede toplumlar ekonomi anlamında 3 çağa ayrılır;

Tarım toplumu

Sanayi toplumu

Bilgi toplumu

Sanayi Devrimi süreçleri:

1. Sanayi Devrimi'nde buhar gücü ile üretim teknolojisi

2. Sanayi Devrimi'nde içten yanmalı motor ve elektrik tekn. ile üret.,

3. Sanayi Devrimi'nde bilişim teknolojileri ile verimli üretim,

4. Sanayi Devrimi'nde (endüstri 4.0) ise otonom sistemler ile üretim

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 8. BÖLÜM: DİJİTAL YETKİNLİK-4

★ Fryer'in 21. Yüzyıl Becerileri Listesi;

- 👉 Eleştirel düşünme
- 👉 Problem çözme
- 👉 Takım çalışması
- 👉 Teknoloji okuryazarlığı
- 👉 Sürekli öğrenme ve gelişim
- 👉 Yenilikçilik

Arkadaşlar,
Bu kavramları özetlerimizde
kısaca açıkladık. Bu
nedenle uzatmamak için
tekrar eklemedim. Yorumu
dayalı soru olursa zaten
mantık yürütülebilecek
kavramlar değil mi?
byhy

★ Gardner'ın "Gelecek İçin 5 Zihin" eserinde açıkladığı değerler;

- 👉 Alan bilgisinde zihin (The disciplined mind)
- 👉 Sentezleyen zihin (The synthesizing mind)
- 👉 Yaratıcı zihin (The creating mind)
- 👉 Saygı duyan zihin (The respectful mind)
- 👉 Etik zihin (The ethical mind)

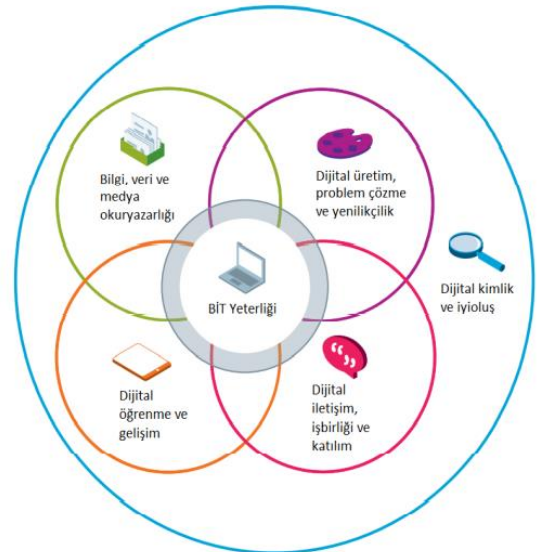
★ UNESCO tarafından öğretmen yeterliklerini geliştirmek için ortaya konmuş değerler;

- 👉 Temel mesleki bilgilerde yetkin olma
- 👉 Kapsayıcı eğitim kültürünü yaygınlaştırma
- 👉 İnsani becerileri kazandırma
- 👉 Öğrenme topluluğu ve öğrenen organizasyon olma

Dijital Yeterlikler Çerçevesi

★ JISC (Joint Information Systems Committee - Birleşik Bilişim Sistemleri Komitesi)

👉 Eğitimcilerin ve öğrencilerin sahip olması gereken dijital yetkinlikleri 6 alanda ve 15 yetkinlik başlığında açıklamaktadır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 8. BÖLÜM: DİJİTAL YETKİNLİK-5

JISC Alan ve Yeterlikleri:

BİT kullanım yeterlikleri;

BİT yetkinliği

BİT verimliliği

Bilgi, veri ve medya okuryazarlıkları;

Bilgi okuryazarlığı

Veri okuryazarlığı

Medya okuryazarlığı

Dijital üretim;

Dijital yaratıcılık

Dijital araştırma ve problem çözme

Dijital yenilikler

İletişim, iş birliği ve katılım;

Dijital iletişim

Dijital iş birliği

Dijital katılım

Dijital öğrenme ve gelişim;

Dijital öğrenme

Dijital öğretme

Dijital kimlik ve iyi oluş;

Dijital kimlik yönetimi

Dijital iyi oluş

Arkadaşlar,
Bu konu ile ilgili
'Hangi yetkinlik
hangi alanla
ilgilidir?' gibi bir
soru çıkacağını
sanmıyorum. Ancak
denemelerde de
fark ettiyseniz bu
yetkinliklerle ilgili
yorumu dayalı güzel
sorular
hazırlanabiliyor.
Sınavda da çıkabilir.
byhy

Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) Çerçevesi

Alan bilgisi, öğretmenlerin öğrenilecek veya öğretilecek konu hakkındaki bilgileridir.

Pedagoji bilgisi, öğretmenlerin öğretme ve öğrenme süreçleri, uygulamaları ya da yöntemleri hakkındaki derin bilgisidir.

Teknoloji bilgisi; teknolojileri, donanım, yazılım ve araçlarını kullanma bilgisidir.

Pedagojik alan bilgisi, belirli bir içeriği öğretmek için uygulanan pedagoji bilgisidir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

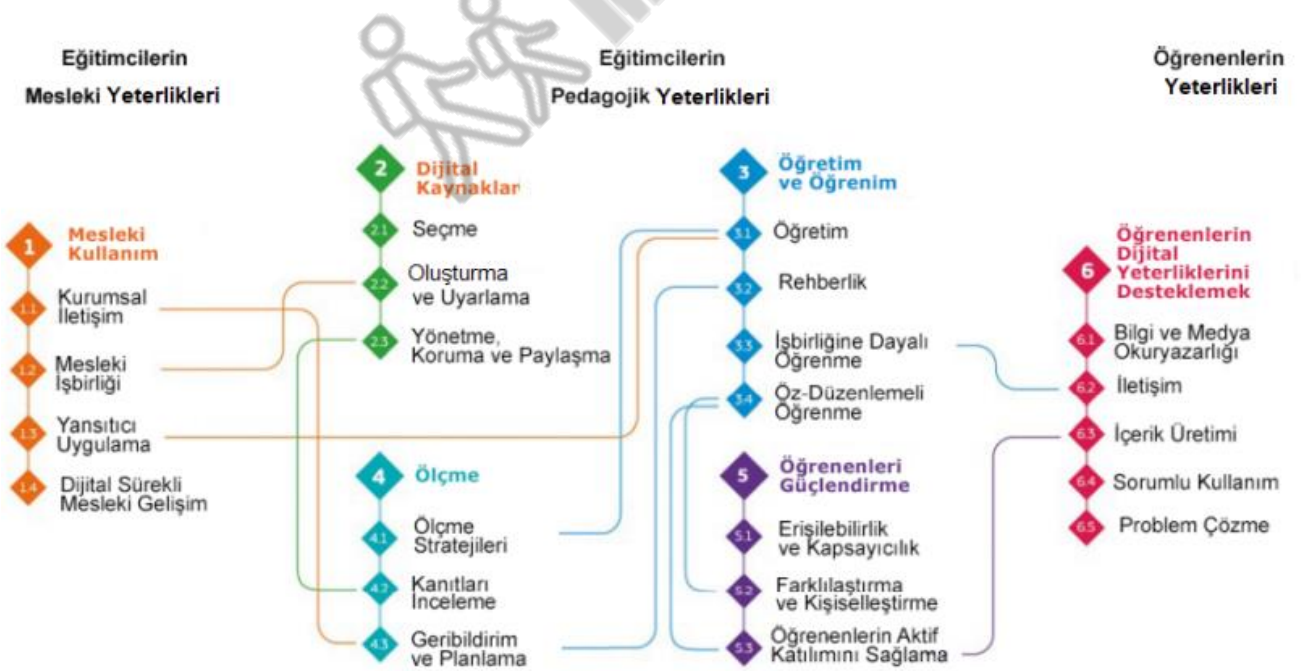

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 8. BÖLÜM: DİJİTAL YETKİNLİK-6

Geniş Tabanlı Öğretmen Dijital Yeterlik Çerçevesi

Eğitmcilerin Dijital Yeterlikleri İçin Avrupa Çerçevesi [European Framework for the Digital Competencies of Educators (DigCompEdu)]

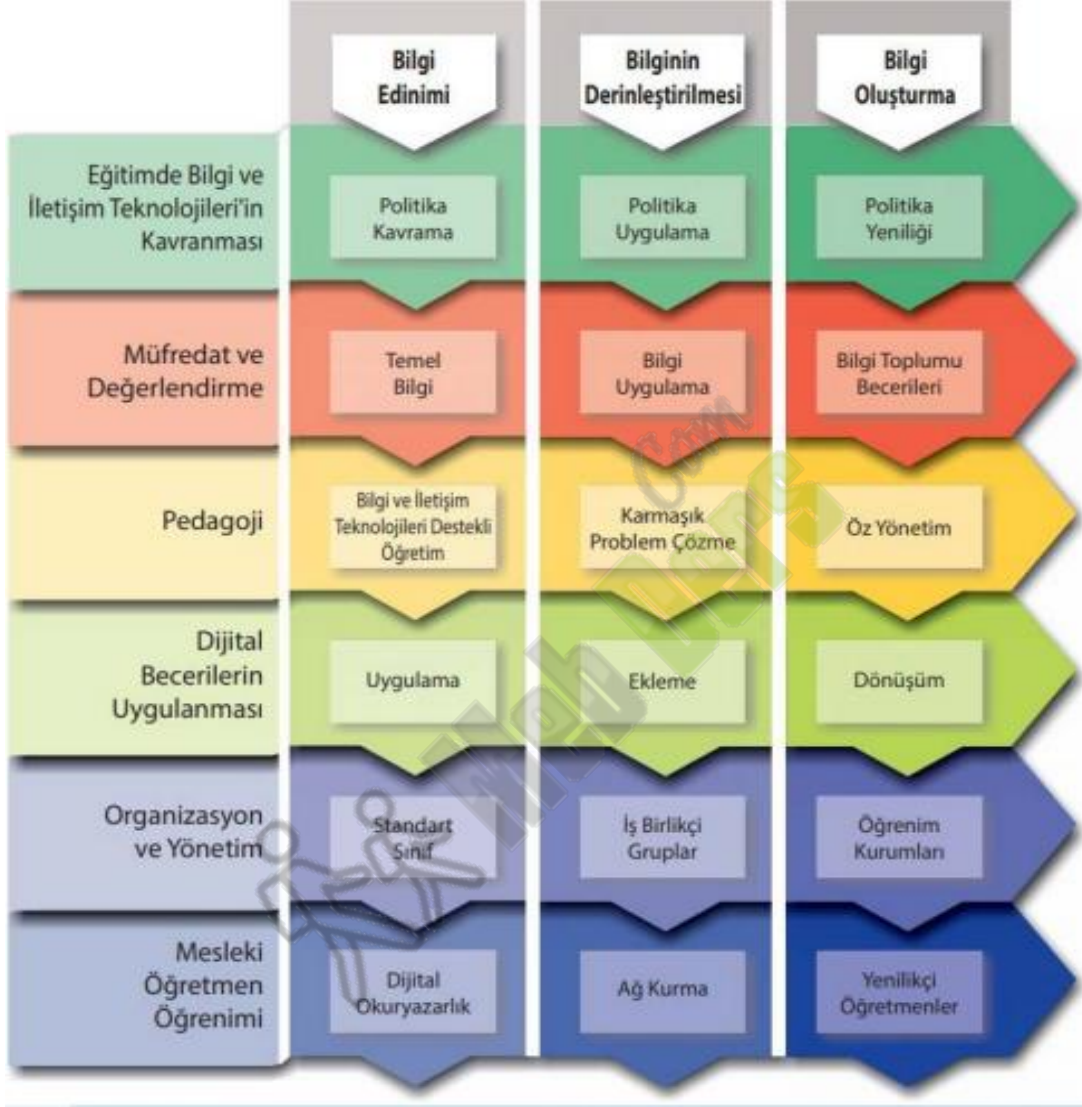

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 8. BÖLÜM: DİJİTAL YETKİNLİK-7

UNESCO Öğretmen Dijital Yeterlikleri Çerçevesi

Arkadaşlar,

6. ve 7. sayfadaki tablolar ile ilgili özette detaylı açıklamalar mevcut. Hatırlama amacıyla sadece tabloları koydum.

Bilgilerinize sunarım.

byhy

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 8. BÖLÜM: DİJİTAL YETKİNLİK-8

★ Öğretmenler için geliştirilen dijital yeterlikler çerçevelerinin ortak bileşenleri;

Teknoloji Destekli Öğrenme

👉 Mobil Öğrenme:

Mobil öğrenme (m-öğrenme), öğrencilerin mobil teknolojileri ve interneti kullanarak her yerde ve her zaman öğrenme materyalleri elde etmelerini sağlayan bir öğrenme modelidir.

👉 Uzaktan Eğitim:

👉 Uzaktan eğitimi en yalın hâliyle öğreten ve öğrenenin fiziksel olarak ayrı yerlerde bulunduğu bir öğretim yöntemi olarak tanımlayabiliriz.

Uzaktan eğitim farklı yöntemlerle gerçekleştirilebilmektedir. Bunlar;

👉 **Eş zamanlı;** aynı anda bir video konferans sisteminde, sanal bir sınıf,

👉 **Eş zamansız;** daha önceden hazırlanmış video kayıtlarının izlenmesi ve çoklu ortam araçlarının kullanılması.

👉 Karma (Hibrit) Öğrenme:

Yüz yüze ve çevrim içi öğrenme ortamlarının ve yöntemlerinin bir arada kullanılması biçimde tanımlanabilir.

Arkadaşlar,

Yukarıdaki son üç başlıktan sınavda muhakkak soru gelecek, derim.
Hatta soru kökünün üstünde de Covid-19 salgın dönemi ile ilgili bilgilerin olacağını görür gibiyim.

Erdim mi ne?

byhy

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 8. BÖLÜM: DİJİTAL YETKİNLİK-9

Gelişen Teknolojiler - Mevcut ve Yakın Gelecekteki Teknolojik Eğilimler

👉 **Gelişen teknoloji**, Martin tarafından “Kullanımı, ekonominin ve/veya toplumun çok çeşitli sektörlerine fayda sağlayacak bir teknoloji.” olarak tanımlanmıştır.

👉 Gelişen teknolojiler beş nitelik ile tanımlanır:

- 👉 Radikal yenilik,
- 👉 Hızlı büyüme,
- 👉 Tutarlılık,
- 👉 Belirgin etki,
- 👉 Belirsizlik/muğlaklık.

Mevcut ve yakın gelecekte göreceğimiz bazı teknolojiler;

Mobil ve Bulut Teknolojileri: Bireylerin kullandığı dosyaların, uygulama programlarının hatta işletim sistemlerinin her yerden ve her cihazdan erişilebilir olmasını sağlayan internet altyapısı, yazılımları ve servisleridir.

Veri Bilimi: Bilişim teknolojileri sayesinde insanlar ve nesnelere toplanan verilerden anlam çıkarma ve günümüzde var olan problemlere daha önceden keşfedilmemiş çözümleri önermek için geliştirilmiş modellerin ve algoritmaların kullanılması olarak tanımlanabilir.

Yapay Zekâ: Bilgisayarların insan öğrenmesini ve zekâsının benzeşimini yaparak veriler içinde örüntüler keşfetmesi ve bu keşifler sonucu kullandığı algoritmada iyileştirmeler yaparak verilen işi daha verimli yapmasıdır.

Finans Teknolojileri ve Blok Zincir: Kişiler veya kurumlar arasında bilgi, belge, likidite ve finansal enstrümanların güvenli bir şekilde değişimi ve saklanması için geliştirilmiş sistemlerdir. Blok zincir, şifreli iletişimin ötesinde belgenin oluşturulması ve tüm değişimlerinin kaydını tutarak ilgili bilginin internet üzerindeki tüm hareketlerini güvenli, şeffaf ve izlenebilir bir formatta sunmaktadır.

Otonom Araçlar ve Taşıma Sistemleri: Taşımacılık sektöründen kendi kendine çalışan makinelerin ve çiftliklerin olduğu tarım sektörüne kadar birçok alanda kendine yer bulmaya başlamıştır.

Nesnelerin İnterneti: İnternet üzerinden bulunduğu ortam hakkında durum verisi aktaran sensörler ve bu sensörlerden gelen veriyi işleyerek ilgili aktörleri kontrol etmeye izin veren uygulamalar. Örneğin akıllı evler.

MEB'in yayınlamış olduğu örnek sorular tarzında soru hazırlanabilecek bir konu.

byhy

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 8. BÖLÜM: DİJİTAL YETKİNLİK-10

İleri İmalat Teknolojileri: 3D yazıcılarla tasarım ve imalat veya otonom imalat bantlarının kullanımı, geleceğin çalışanlarından bu sistemlerin güvenli olarak kullanılması ve yenilerinin tasarlanmasını isteyecektir.

Sosyal Ağlar: Kullanıcıların içerik üretmesine ve paylaşmasına izin veren sosyal ağların öğrenme, öğretme, eğlenme ve iş yapma amaçlı olarak kullanım alanları vardır.

Sosyal Medya: Öğrenenleri bilginin ortak üreticileri olarak vurgulayan teknolojik gelişmeler ve pedagojiler, insanların iletişim kurma, paylaşma, iş birliği, yayımlama, yönetme ve etkileşim gibi işlevler aracılığıyla çeşitli topluluklar oluşturmalarını ve bunlara katılmalarını sağlayan web sitelerini ve çevrim içi uygulamaları belirtmek için insanların sosyal medya terimini benimsemesine katkıda bulunmuştur.

Sanal ve Artırılmış Gerçeklik: Bilişim teknolojilerinde kullanıcıların bilgisayar ile etkileşimde en çok kullandıkları yöntem, ekranlar üzerindeki grafik arayüzdür.

Bu etkileşimi 3 boyutlu sanal dünyada ve oradaki sanal nesnelere yaptığımızı adı "sanal gerçeklik" olmaktadır.

İş Zekâsı: Veri bilimi ile bağlantılı olarak bir kurumun işiyle ilgili yaptığı etkinlikler sonucu toplanan veriden karar vericilere yardımcı olması amacıyla oluşturulan doğru ve güvenilir veri görselleştirme teknikleridir.

Eğitim Bilişim Ağı (EBA):

EBA, özellikle öğretmen ve öğrencilerin içerik paylaşımı yapabilecekleri dijital bir ortam sunmaktadır.

FATİH Projesi kapsamında ders içeriklerinin paylaşılması için kullanılması planlanan EBA sistemi, yaygınlaşarak günümüzde önemli bir içerik paylaşımı platformuna dönüşmüştür.

MEB'e bağlı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafında yönetilen sistem, özellikle salgın döneminde TRT-EBA TV adı altında ilkokul, ortaokul ve lise için üç farklı kanaldan yayın yaparak eğitim ve öğretimin kesintiye uğramadan sürdürülmesinde önemli rol almıştır.

EBA canlı ders uygulamasıyla video konferans yazılımı kullanarak eş zamanlı ders vermeye de olanak sağlayan sistem, hâlen en büyük içerik paylaşımı sistemi niteliğindedir.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 9. BÖLÜM: GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ-

Güvenli Okul

Güvenli okulların bazı özellikleri:

1. Etkili Okul Yöneticiliği ve Liderliği,
2. Okulu Oluşturan Mekânların Kontrolü,
3. Güven Hissi,
4. Saygı,
5. Samimiyet,
6. Fiziksel Zarar, Gözdağı, Zorbalık ve Tacizin Bulunmaması,
7. Alay, Nefret Dili ve Sosyal Dışlanmadan Uzak Olma,
8. Çatışma Riskinden Uzak Olma,
9. Doğal Afetlerden Uzak Olma,
10. Sorumluluk Duygusunu Geliştirme,
11. İhtiyacı Olan Öğrencilerin İhtiyaçlarını Giderme,
12. Eşit Muamele,
13. Akademik Başarıya Odaklanma,
14. Veliler ve Toplumla İyi İlişkiler İçinde Olma,
15. İfade Özgürlüğünü Destekleme,
16. Güvenlik Problemlerini Açıkça Tartışma,
17. İletişim,
18. Empati Kültürünü Geliştirme,
19. Güvenliği Tehdit Eden Davranışları Ödüllendirmeme ve Görmezlikten Gelmemeye,
20. Kolluk Güçleriyle İş Birliği,
21. Her Türlü Bağlılıkla Mücadele,
22. Göçmen Çocukların Problemlerini Yönetebilme,
23. Krize Hazırlık ve Krize Müdahale Planlarına Sahip Olma,

Siber Zorbalık ve Siber Mağduriyet

Zorbalık; yaşça daha büyük ya da fiziksel olarak güçlü olan çocukların kendilerinden daha güçsüz olan çocukları sürekli olarak hırpalaması, eziyet etmesi ve rahatsız etmesidir.

*Arkadaşlar, burada zorbalığın ayırt edici özellikleri vardı.
İki sayfaya bölünmemesi için arkaya aldım.
Oradan büyük ihtimalle soru gelecek. byhy*

Siber Zorbalık; bireylerin mobil telefonlar ve internet aracılığıyla bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak diğer bireylere rahatsızlık vermesi ve taciz etmesi olarak tanımlanır.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR)

9. BÖLÜM: GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ-2

Zorbalığın Ayırt Edici Özellikleri:

1. Zorbalık bilinçli ve istençli olarak yapılan ve kurbanı fiziksel, zihinsel, sosyal ya da psikolojik olarak zarar verme amacı güden söz ve eylemlerdir.
2. Zorbalık bir kereye mahsus değildir. Çeşitli zaman aralıklarında tekrarlanıyor olması gerekir.
3. Zorbalar eylemlerini bireysel veya grupta yapabilecekleri gibi, kurbanlar da bu eylemlerden bireysel ya da grup olarak zarar görebilirler.
4. Zorbaca davranışa maruz kalan kurbanın kendini koruyamayacak ve savunamayacak fiziksel veya zihinsel nitelikte olması gerekir.
5. Zorbaca davranışlar sergileyen bireylerin genellikle bu eylemler sonunda kendilerine çıkar sağladıkları görülür.
6. Zorbalar, kurban veya kurbanlarının acı çekmesinden, küçük düşmesinden zevk alırlar.
7. Zorbalar ve kurbanlar ile sergilenen zorbaca davranışlar dikkate alınmalıdır.

Siber Mağduriyet; kişinin dijital teknolojiler aracılığıyla kendine zarar veren saldırgan tutumlara maruz kalması ve bunun da kişide mağduriyet oluşturması durumudur.

Bağımlılık ve Teknoloji Bağımlılığı

Bağımlılık; herhangi bir maddenin zarar veren sonuçlarına rağmen sürekli ve aşırı kullanımı sonucu ortaya çıkan bir rahatsızlıktır.

Fiziksel bağımlılık; maddenin varlığına karşı duyulan fizyolojik bir iştir.

Ruhsal bağımlılık; kişinin duygusal ya da kişilik yapısı gereği, gereksinimlerini tatmin etme ya da giderme amacıyla o maddeye düşkünlüğü biçiminde tanımlanabilir. Madde bırakıldığında ruhsal bazı şikâyetler görülür.

Teknoloji Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılığı; Teknoloji ve internetin bilinçli olmayan, kontrolsüz bir şekilde kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan, davranışsal bağımlılıklar; oyun oynama bozukluğu, kumar oynama bozukluğu sosyal medyanın ve akıllı telefonun aşırı kullanımı gibi bağımlılık yapıcı alt davranışlarla kendini gösteren bağımlılık türü teknoloji bağımlılığı olarak tanımlanır.

İnternet Bağımlılığı Nedenleri:

Sosyalleşme gereksinimi,

Kişilerin gerçek kimliklerini saklayarak kendilerini olduklarından farklı bir şekilde göstermeleri,

Tanınmamanın verdiği rahatlıkla düşüncelerini açıkça paylaşabilmeleri,

Yüz yüze iletişim yerine internet iletişimini daha kolay bulmaları.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 9. BÖLÜM: GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ-3

Güvenli Okul ve İletişim

★ Güvenli eğitim iletişiminin sağlandığı bir ortamda herhangi bir sorunla karşılaşan çocuğun;

- 👉 Sorun ile karşılaştığını kavrayabilmesi,
- 👉 Bunu aile, öğretmen ve ilgili personelle doğru şekilde paylaşabilmesi,
- 👉 Paylaşımı sonunda bir yardım alacağına dair beklentiye sahip olabilmesi,
- 👉 Kurduğu bu iletişim sonunda olumsuz bir sonuç ile karşılaşmayacağına dair bir güvene sahip olabilmesi beklenmektedir.

Yabancıların Eğitimi ve Eğitim Güvenliği

★ Risk Alanları olarak;

1. Dış tehlikeler (Yetişkin veya yaşlılardan gelebilecek fiziksel veya psikolojik saldırı)
2. Mekânla ilgili tehlikeler (kaygan zeminler, havasız mekânlar, yetersiz oksijen, vb.)
3. Hijyenle ilgili tehlikeler (yeteri kadar temizlenmeyen tuvaletler, kirli sınıflar)
4. Sağlıksız gıdalar
5. Akran zorbalığı
6. Öğretmen-idareci şiddeti
7. Veli şiddeti
8. Sınav kaygısı
9. Servis kazaları
10. Afetler (deprem, sel, yangın).

★ 21. yy. eğitim konseptindeki eğitimcinin rolü ise şu şekilde sıralanabilir:

1. **Care:** Sorumluluk taşıma, değer verme, sevgi ve şefkat,
2. **Challenge:** Yenilikçi-araştırmacı, sınırları zorlayan,
3. **Clarify:** En zor konuyu da rahat açıklayabilmeli, kreatif anlatma sanatı, anlaşıldığını kontrol etmeli,
4. **Captivate:** Cazip-ilginç yapmalı, beğeni kazanılması,
5. **Confer:** Etkileşimli, herkese ilgi, zaman tanınmalı, söz hakkı tanınmalı,
6. **Consolidate:** Konunun anlaşıldığından emin olmalı kontrol edip “geri dönüş” sağlamak “feedback” vermeli, yardım ve düzeltme,
7. **Control:** Verimli sınıf atmosferi: Rol model, dengeli ve adil olmalı.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 9. BÖLÜM: GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ-4

Güvenli Okul Kapsamında Sosyal Uyum ve Entegrasyon

★ Sosyal uyum, bireylerin ev sahibi toplumla ilişki kurmak için geçirdiği değişimler olarak tanımlanmaktadır.

Asimilasyon, bireyin sahip olduğu kimliğini bırakıp yalnızca yeni toplumun kültürel değerleriyle yaşamına devam etmesi olarak ifade edilebilir.

★ Yabancı Öğrencilerin Uyum ve Entegrasyonuna Engel Olan En Önemli Sebepler:

- 👉 Dil Sorunu
- 👉 Sosyal bilgilerin eksikliği
- 👉 Psikolojik, sosyal ve fiziksel okul güvenliği sorunu
- 👉 Okulu Terk Etme
- 👉 Yönetici ve Öğretmenlere Oryantasyon Eğitimi
- 👉 Meslek Eğitimi
- 👉 Kültürel Ayrımcılık ve Asimilasyon Endişesi
- 👉 Maddi Yetersizlikler
- 👉 Çocuk İşçiliği

Oyun Bağımlılığı

★ Sanal oyunlarla ilgili durumlar;
👉 2021 yılında dünya genelinde oyun endüstrisinin ekonomik hacmi 180 milyar dolardır.

- 👉 2,5 milyar insanın oyun oynadığı tahmin edilmektedir.
- 👉 Erkekler kızlardan iki kat daha fazla oyun oynamaktadırlar.
- 👉 Her oyun bağımlılık yapmaz.
- 👉 Her oyun, her bir bireye aynı etkiyi yapmaz.
- 👉 Oyun bağımlılığı genetik ve çevresel faktörlere göre değişiklik gösterir.
- 👉 Her oyun, zararlı olmaz ve sağlıklı da değildir.
- 👉 Bireylerin yaşamlarında eğlence, rahatlama ve hatta sosyalleşme sağlayan oyunlar da vardır.
- 👉 Sanal oyunların bağımlılığının diğer bağımlılık türleri gibi toplumda açık ve net olarak fark edilmemektedir.
- 👉 Oyun bağımlılığı, Dünya Sağlık Örgütü(who) hastalık olarak tanımlamaktadır.
- 👉 Oyun bağımlılığı, uzun süreli çok fazla oyun oynama değil bireylerin günlük yaşamlarının önemli bir kısmında yer alarak gündelik yaşamlarında sorumlu olduğu görev ve sorumlulukları aksatarak bireyin yaşam kalitesini olumsuz etkilemesidir.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR)

9. BÖLÜM: GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ-5

★ Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 2018 yılında gençlerin sanal oyun bağımlılığını davranış bozukluğu olarak tanımlayarak belirtilerini göstermede üç ölçüt belirlemiştir;

1. Oyun oynama isteğinin kontrol altına alamaması,
2. Oyun oynamanın diğer tüm aktivitelerden daha önemli ve öncelikli olduğu duygusuna sahip olması,
3. Oyun oynama isteğinin, ders çalışmalarını aksatmasına, sosyal ilişkilerin zayıflamasına ve tüm faaliyetlerden uzaklaşmasına rağmen, artarak devam etmesidir.

★ Amerika Psikoloji Derneği (APA) bir bireye oyun bağımlısı teşhisi konulması için dokuz ölçütten en az beşinin bir yıl içinde göstermesi gerektiğini belirtmiştir:

1. Oyun oynamanın her şeyden önce gelmesi,
2. Oyun oynamadığı zaman gergin ve asabi davranışlar göstermesi,
3. Oyuna daha fazla zaman ayırma eğilimi içinde olması,
4. Daha önce sevdiği ve katıldığı aktivitelerle ilgilenmemeye başlaması ve aktivitelerden uzaklaşması,
5. Oyunda harcadığı zamana ilişkin aileye yanlış bilgi vermesi,
6. Akademik çalışmalarına daha az zaman ayırmaya başlaması,
7. Oyun oynamayı, kaygı, suçluluk gibi olumsuz duygulardan kaçış olarak görmesi,
8. Oyun oynama sıklığını, zamanını ve süresini kontrol edememesi,
9. Psikolojik problemler yaşamaya başlamasına rağmen oyun oynamayı azaltma veya kısıtlama eğilimi göstermemesidir.

★ Oyunlara bağlanma süreci ve bağımlılığın oluşma aşamaları şunlardır:

1. **Başlama isteği:** Oyun, oynamaya yeni başlayan bireylerin meraklarını uyandırarak oyunun içine alma ve oyunun bir parçası olma,
2. **İlginin artması:** Oyuna başlayan bireylerin günlük yaşamlarında ve davranışlarında farklılaşmaların başlaması.
3. **Düşüncelerinde oyunun öncelikli bir yere sahip olması:** Oyunun bireyin yaşamının merkezine yerleşmesi sonucu daha önce zevk aldığı etkinliklerden uzaklaşmaya başlaması,
4. **Oyun bağımlılığının oluşması:** Bireyin zamanının büyük bir kısmını ve enerjisini oyuna ayırarak sorumlu olduğu görevlerini aksatması veya ihmal etmesi.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 9. BÖLÜM: GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ-6

Güvenli Okul

★ Okulda **şiddet**, okul çinde veya çevresinde başkalarına zarar vermeyi amaçlayan bir dizi kasıtlı davranıştır.

Zorbalık, siber zorbalık, kavga, silah kullanımı ve cinsel taciz ve istismar dâhil olmak üzere birçok sorun okul şiddeti olarak görülmektedir.

★ Risk faktörlerinin beş önemli yönü;

1. Eklemeli olma eğilimindedir; ne kadar fazla risk faktörü varsa şiddet riski o kadar yüksek olur.

2. Birey, aile, akran grubu, okul ve mahalle seviyeleri dâhil olmak üzere birden fazla düzeyde ortaya çıkmaktadır.

3. Farklı risk faktörleri yaşamın farklı noktalarına ilişkindir; aile düzeyindeki faktörler küçük çocuklar için daha büyük bir rol oynar ve akran grubu ve mahalle faktörleri daha büyük çocuklar için daha büyük bir rol oynar.

4. Bazı risk faktörleri, belirli şiddet içeren davranış türlerine özgüdür (Örneğin, cinsel şiddet için risk faktörleri, siber zorbalık için olanlardan oldukça farklı olabilir).

5. Risk faktörlerine maruz kalmanın derecesinin sonuçlar üzerinde önemli etkisi bulunmaktadır.

★ **Şiddetin türleri ve özellikleri;**

Doğrudan şiddet; zarar verme amacı taşıyan bir kişiyle doğrudan karşı karşıya gelme davranışlarıdır. Dövmek, tehdit etmek, hakaret etmek, itmek doğrudan şiddete girer.

Dolaylı/ilişkisel şiddet; sosyal ret, sosyal dışlama, dedikodu yapmak gibi davranışları içerir.

İşlevleri açısından şiddet;

Tepkisel şiddet, kışkırtmaya cevap niteliğinde olan savunmacı davranışlardır. Başkalarının davranışlarına düşmanca bir biçimde hamlede bulunma eğiliminde olan şiddetin bu türü; kendini kontrol etme ve dürtüsellik ile ilişkilidir. Sosyal ilişkilerle baş etme sorunlarıyla da ilişkilidir

Planlı şiddet, fayda beklentisi vardır. Kasıtlı bir biçimde yapılır ve dış pekiştireçler ile kontrol edilmektedir. Yüksek düzeyde liderlik ve sosyal yeterlik becerileriyle ilişkilidir. Suç içeren ve antisosyal davranışlarla da ilişkilidir.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 9. BÖLÜM: GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ-7

Sosyal Duygusal Öğrenme (SDÖ) ve Güvenli Okul İklimi

👉 SDÖ için, beş temel sosyal ve duygusal beceri kategorisi belirlenmiştir;

Öz-farkındalık: Kişinin duygularını, ilgi alanlarını, değerlerini ve güçlü yanlarını/yeteneklerini doğru bir şekilde değerlendirme ve sağlam temellere dayanan bir öz güven duygusunu sürdürme becerisi.

Öz-yönetim: Stresle başa çıkmak, dürtüleri kontrol etmek ve engellerin üstesinden gelmek için sebat etmek için kişinin duygularını düzenleme kapasitesi...

Sosyal farkındalık: Başkalarının bakış açısını almak ve onlarla empati kurma becerisi; bireysel ve grup benzerliklerini ve farklılıklarını tanıma ve takdir etme becerisi...

İlişki becerileri: İşbirliğine dayalı sağlıklı ilişkiler kurma ve sürdürme becerisi; uygunsuz sosyal baskıya direnme becerisi...

Sorumlu karar verme: Etik standartlar, güvenlik endişeleri, uygun davranış standartları, başkalarına saygı ve çeşitli eylemlerin olası sonuçları dikkate alınarak karar alabilme becerisi; karar verme becerilerini akademik ve sosyal durumlara uygulama becerisi; kişinin okulunun ve toplumun refahına katkıda bulunma becerisi.

Barışçılık/Arabuluculuk Uygulamaları

👉 Okullarda şiddet davranışlarının ve disiplin problemlerinin azaltılmasında geleneksel disiplin anlayışına bir alternatif olarak kullanılan yöntemlerden biridir.

👉 Sorun yaşayan iki ya da daha fazla kişinin üçüncü bir nötr kişinin yardımıyla sorunu çözmek amacıyla bir araya geldikleri bir süreci içermektedir.

Barışçılık, dört aşamadan oluşan bir süreçtir;

1. Kavganın sonlanması ve tarafaların sakinleşmesi,
2. Tarafaların barışçılık desteği almaya karar vermeleri,
3. Müzakere basamaklarının kolaylaştırılması,
4. Anlaşmanın imzalanması (barışçılık formu doldurulup imzalanır.).

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR) 9. BÖLÜM: GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ-8

Zor Kişiliklerle İletişim

👉 Aynı ortamda bulunulduğunda kişide öfke, huzursuzluk, korku, endişe, sıkıntı gibi duygular yaşatan; dinleme, anlama, anlaşma ve uzlaşma konusunda bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklanan sıkıntıların ortaya çıkmasına sebep olan insanlardır.

Kurumsal yapı içinde değerlendirildiklerinde üç grup insan;

- 1. İnaktif:** 👉 En belirleyici özelliği aşırı uyum davranışı sergileme,
👉 “Evet efendim!” olarak da isimlendirilen davranış/iletişim,
👉 Kendi görüş ve düşüncelerini ortaya koyamazlar,
👉 Otorite olarak gördüklerine sorgusuz katılırlar,
👉 “Yatan mutlular” olarak da tanımlanırlar.
- 2. Reaktif:** 👉 En önemli özelliği hemen her görüş, düşünce veya öneriye spontane karşı çıkmaları, muhalefet etmeleridir,
👉 Bir öneri veya karşı görüş bildirmezler,
👉 “Karşı çıkmak için karşı çıkma” bir yaşam biçimidir,
👉 İçinde buldukları kurum için bir artı değer yaratamazlar.
- 3. Proaktif:** 👉 En sağlıklı davranış ve sorun çözme yöntemine sahiptir,
👉 Hem sorgular hem çözüm önerir,
👉 Yapıcı, uzlaşmacı ve amaca yöneliktir.

İnsanların “sorunlar karşısındaki duruşu” bakımından üç grup kişilik;

- 1. Sağlıklı insan:** 👉 Sorunların farkındadır.
👉 Sorunu çözmek için gözlenebilir çabalar sergiler.
👉 Bu çabaları amaca yönelik, uzlaşmacı ve yapıcıdır.
👉 En bilinen ifade ile amacı “Üzüm yemektedir.”
- 2. Normal insan:** 👉 Sorunların farkındadır.
👉 Ancak o sorunları çözmek için bir çaba harcamaz.
👉 “Benim adım hıdır, bildiğim budur.”
👉 “Böyle gelmiş, böyle gider.”
- 3. Sağlıksız insan:** 👉 İki defans mekanizmasını sıklıkla kullanırlar,
👉 Bunlar “neden bulma” ve “yansıtma”dır.
👉 En önemli eksikliği “Ben sorumluyum.” diyememeleri.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR)

9. BÖLÜM: GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ-9

Zor kişiliklerle araya mesafe koymada uygulayabileceğiniz yöntemler;

Kırık plak: Dikkatle düşünüp kendinize bir “kırık plak” cümlesi hazırlayın. Zor kişinize kendisini duyduğunuzu belirtip bu kırık plak cümlesini üst üste tekrarlayın.

Örneğin: “Söylediklerini duydum ve bugün konuşacak durumda değilim.”

Konunun içeriğini bırakıp ilişkiyi tanımlama: Zor kişiniz alışılmış davranışları sergilemeye başladığında söylediklerine aldırmayıp yaptığına işaret etmek.

Örneğin: “Konuşmayı bu şekilde sürdürürsek nereye gideceğimize karar veremeyeceğiz.”

Ortam değişinceye kadar konuşmaya ara verme: Karşıdaki kişinin öfkesinin, dırdırının ya da suskunluğunun nedenini tümüyle göz ardı edip konuşmayı ertelemek.

Örneğin: “Gördüğüm kadarıyla şu anda çok öfkelisin. En iyisi bu konuyu öğleden sonra ele alalım.”

Kendinden emin erteleme: Zor kişinize göstereceğiniz tepkiyi sizin daha sakin ve kafanızın daha duru olduğu bir zamana bırakmak. Örneğin: “Şu anda bu konuyu konuşmaya hazır değilim.”

Sislendirme: Karşınızdaki kişinin istegini ve görüşlerini kendi sözlerinizle kısaca özetlemek(böylece onu dinlediğinizi ve anladığınızı göstermiş olursunuz) ve kendi düşündüğünüz şekilde tutum almak.

Örneğin: “Bu konunun sizin için çok önemli olduğunu anlıyorum. Maalesef şimdi işe gitmek zorundayım.”

Belli başlı zor kişilikler karşısında takınılması gereken tutum ve sergilenmesi gereken davranışlar;

1. Saldırgan Kişilikler: Biraz boşalmalarına izin verin. Kibar davranmaya kalkışmayın. Adlarıyla hitap etmek gibi bir yöntemle dikkatlerini çekin. Oturmaya çalışın (Oturana kişi daha az saldırgan olur.). Göz teması kurun. Düşündüklerinizi etkili ve kendinizden emin bir biçimde ifade edin. Söylediklerini tartışmayın, sözlerini kesmeyin. Dostça davranmaya hazır olun.

2. Sürekli Yakınanlar: Kendinizi sorumluymuş gibi hissetseniz de sabrınız taşsa da dinleyin. Söylediklerini başka sözcüklerle ve kısa cümlelerle kendisine tekrarlayarak esas söylemek istediklerini saptamaya çalışın. Görüşlerini o an makul bulsanız bile, sakın söylediklerini onaylamayın ya da kendisinden özür dilemeyin. “Suçlama-savunma-karşı suçlama” kısır döngüsüne düşmeyin. Yorum yapmadan olguları belirtin. Özgül, açık uçlu sorularla kendisini sorunu çözmeye yönlendirin. Hiçbiri işe yaramazsa “Peki, sen ne öneriyorsun?” diye sorun.

ÖZETİN ÖZÜ (KRİTİK NOKTALAR)

9. BÖLÜM: GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ-10

3. Suskun Tepkisizler: Suskunluğun, tepkisizliğin ne anlama geldiğini yorumlamaya kalkışmayın. Suskunluğunu konuşturmaya çalışın. Açık uçlu sorular sorun. Yanıtı sabırla bekleyin. Sessizliği kendi konuşmalarınızla doldurmaya çalışmayın. Olaylarla veya durumla ilgili kendi yorumunuzu yapın. Tekrar açık uçlu sorular sorun. Eğer suskununuz konuşmaya başlarsa yorum yapmadan dinlemeye gayret edin. Suskununuz tepkisiz kalmayı sürdürüyorsa görüşmeyi kesin ve tekrar görüşmek üzere bir zaman belirtin.

4. Kötümserler: Kendinize ve ekibinizi koruyun; kötümserliklerini size de bulaştırabilirler. Geçmişte benzer durumların nasıl başarıyla aşıldığını iyimser ama gerçekçi bir dille anlatın. Değişik seçenekler üzerinde görüşüyorsanız ilk önce en kötü durumda ne olabilir, bunu siz gündeme getirin. Kötümserin söylediklerini gelecekte aşılması gerekebilecek sorunlar olarak görün. Ne yapacağınızı kaçamaklar yapmadan doğrudan ifade ederek kendi başınıza davranmaya da hazır olun. Her şeyi ince eleyip sık dokuyanlara bir kere de kendilerini hazır hissetmeden harekete geçmeyi önerin.

5. Çokbilmişler: Bu kişiler dayanılmaz bir mantık silsilesi ve bilgilerine olan güvenleriyle, sizi aptal, beceriksiz konumuna düşüren ve savunmaya zorlayan insanlardır. Bu kişilere iletişim kurmak için önceden düşüncelerinizi sıraya koymanız ve birlikte ele alacağınız konuyla ilgili hazırlıklar yapmanız gerekiyor. Söylediklerini kabul etmek istemiyorsanız en etkin yöntem soru tekniklerini kullanmaktır. Yapılacak işlerin gözden geçirilmesini sağlamak için ek bilgi vermesini sağlayacak sorulardan yararlanın. Çokbilmişlerin arasında uzman olmadıkları hâlde uzmanmış gibi konuşan, yarı-bilgili hâllerinin kısmen farkında olan ve aldıkları yarım yamalak bilgileri aceleyle olayın bütünüymüş gibi sunanlar da vardır. Bunlar karşısında da doğru olguları sanki başka bir seçenekmiş gibi mümkün olduğu kadar tasvir edin.

Arkadaşlar,

Böylelikle ilk 9 bölüme ait özetin özü serimizi de bitirmiş olduk.

Sırada başöğretmenlik konularına ait son üç bölümün özeti var.

Daha önce de belirttiğim gibi bir yandan okul, bir yandan deneme sınavları derken özet çalışmalarını çok yorucu oluyor ve vakit bulmakta zorlanıyorum.

Bu nedenle birkaç gün içinde 10. bölüme ait ilk özetini hazırlayacağım.

Sitedeki görüntülenme ve indirme sayısına göre devamını hazırlamaya çalışacağım.

Bilgilerinize sunarım.

byhy

